

กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
Social Administration Strategies for Community Security
in Maelan District, Pattani Province

ร้อยตำรวจเอกพิสิษฐ์ ดำมาก
Pol.Capt. Pisit Dummark

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Social Development Administration
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
Social Administration Strategies for Community Security
in Maelan District, Pattani Province

ร้อยตำรวจเอกพิสิษฐ์ ดำมาก
Pol.Capt. Pisit Dummark

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Social Development Administration
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลานจังหวัดปัตตานี

ผู้เขียน ร้อยตำรวจเอกพิสิษฐ์ คำมาก

สาขาวิชา การบริหารการพัฒนาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.วันพิชิต ศรีสุข)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อหวิง ถ่าน้อย)

.....กรรมการ
(ดร.วันพิชิต ศรีสุข)

.....กรรมการ
(ดร.ณัฐ หลักชัยกุล)

.....กรรมการ
(ดร.ประจวบ ทองศรี)

.....กรรมการ
(ดร.ชัยวัฒน์ โยธี)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ดร.วันพิชิต ศรีสุข)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(ร้อยตำรวจเอกพิสิษฐ์ ดำมาก)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(ร้อยตำรวจเอกพิสิษฐ์ คำมาก)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์   กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
 ผู้เขียน   ร้อยตำรวจเอกพิสิษฐ์ คำมาก
 สาขาวิชา   การบริหารการพัฒนาสังคม
 ปีการศึกษา   2560

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และ 3) เพื่อเสนอกลยุทธ์การบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวน 314 คน และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพประกอบด้วยเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีหน้าที่รักษาความมั่นคงปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง) และผู้นำชุมชน ที่มีบทบาทในกระบวนการสร้างความมั่นคงปลอดภัย รวมถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านบุคลากร มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ด้านการเงิน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) ด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) การบริหารเกี่ยวกับการวางแผนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) การบริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) การบริหารเกี่ยวกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) และการบริหารเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัย พบว่าปัจจัยด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหาร ($\bar{X} = 4.10$) และน้อยที่สุดพบว่าปัจจัยด้านการเงิน ($\bar{X} = 3.56$) โดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$)

กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี 1) ส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติเพื่อขับเคลื่อนการจัดการความปลอดภัยของชุมชนในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี 2) สร้างศักยภาพชุมชนในการป้องกันตนเองและการจัดการความรู้ของชุมชนในการจัดการความปลอดภัย 3) จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อการเบิกจ่ายอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน 4) การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการเงิน 5) จัดทำประวัติบุคคลในชุมชนทั้งใหม่และเก่าเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานชุมชน

Title: Social Administration Strategies for Community Security in
Maelan District, Pattani Province
Author: Pol.Capt. Pisit Dummark
Major Program Social Development Administration
Academic Year: 2017

ABSTRACT

The objectives of this study were to: 1) investigate the process of social management for the construction of security in Maelarn district, Pattani province; 2) analyze factors having an effect on the efficiency in social management for the construction of security in Maelarn district; and 3) propose strategies on social management for the construction of security in Maelarn district. The quantitative sample group in this study consisted of 314 persons who were police, soldiers, and the village security keeping team members. This included community leaders playing roles in the process of security construction as well as people living in Maelarn district, Pattani province.

Results of the study revealed that the social management process for the construction of security in Maelarn district had a high level of opinions ($\bar{x} = 4.19$) as a whole. Based on its details, the following were found at a high level: finance ($\bar{x} = 3.56$), tools or materials/equipment ($\bar{x} = 4.00$), planning ($\bar{x} = 4.08$), plan implementation ($\bar{x} = 4.15$), inspection of the operational outcomes ($\bar{x} = 4.07$), and practice improvement ($\bar{x} = 4.10$). Regarding factors having an effect on the efficiency in the social management for the construction of security, it was found that personnel was the factors on the efficiency in the social management for the construction of security most ($\bar{x} = 4.19$) and followed by management ($\bar{x} = 4.10$). However, finance was found at a lowest level ($\bar{x} = 3.56$). As a whole, the 4 factors were found at a high level ($\bar{x} = 3.96$).

For the social management strategies to construct security, it included the following: 1) promotion of roles of community leaders, religious leaders, and natural leaders; 2) construction of community potential in self-prevention and knowledge management for security management of the community; 3) establishment of the community committee for equipment disbursement; 4) establishment of the community committee for financial management; and 5) preparation of personnel background so as to be basic data for the community.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณา และแรงบันดาลใจจากอาจารย์ ผู้ชี้แนะ และให้คำปรึกษาให้ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ ดร.วันพิชิต ศรีสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาให้ความรู้คอยดูแลเอาใจใส่เป็นกำลังใจ และเป็นທີ່ปรึกษาแนะนำสิ่งอันมีค่าอย่างยิ่ง พร้อมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงความกรุณานี้ตลอดไป

ขอขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตลอดจนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือ แนะนำ และชี้แนวทางให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลหลักในอำเภอแม่ลานทุกท่านที่เปิดใจ ให้ความร่วมมือประสานงานในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและกรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามที่ได้ผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือทางสถิติ ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นอกจากนั้นก็ขอขอบคุณ และอนุโมทนาในบุญกุศลคุณความดีทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้แก่บิดา มารดาและครอบครัว ที่ให้ความรัก ความห่วงใย แก่ผู้วิจัยเสมอมาและขอน้อมรำลึกถึงผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน

พิสิษฐ์ คำมาก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์.....	4
ขอบเขตในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บริบทอำเภอแม่ลาน.....	6
สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสังคม.....	12
เทคนิคการบริหารสังคม.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ.....	17
ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
กรอบแนวคิด.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
แบบแผนการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	40

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
กระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยใน.....	43
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	55
กลยุทธ์การบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	56
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	59
การอภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	66
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	66
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	66
บรรณานุกรม.....	67
บุคลากร.....	70
ภาคผนวก.....	71
ประวัติผู้วิจัย.....	79

Prince of Songkla University
Pattani Campus

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	สถิติคดีเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอแม่ลานและพื้นที่ใกล้เคียงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2557.....	2
2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	40
3	บทบาทในกระบวนการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี	42
4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	43
5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการเงินเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	45
6	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	47
7	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	49
8	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	50
9	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	51
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	52
11	สรุปกระบวนการบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยของอำเภอแม่ลานจังหวัดปัตตานี.....	53
12	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี.....	55
13	แสดงกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลานจังหวัดปัตตานี.....	56

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์.....	16
2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	31

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม นับตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนจังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงต่อเนื่องจนกระทั่งทุกวันนี้ พิชามญักษ์ จิระกาญจน์ (2555, 2) กล่าวว่าปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาสังคมที่มีความละเอียดอ่อนซับซ้อน และเกิดความขัดแย้งเรื้อรัง มีประวัติศาสตร์มายาวนาน และเชื่อมโยงกับบริบทต่างๆ อย่างลึกซึ้งไม่ว่าจะเป็นมิติทางประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม ความมั่นคง กลไกการบริหารจัดการของรัฐ มีการเคลื่อนไหวก่อเหตุการณ์หลายรูปแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อเหตุความรุนแรงทำให้สูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของคนไทยด้วยกัน ซึ่งยังไม่ปรากฏแนวทางการแก้ไขปัญหอย่างจริงจังและนำไปสู่ความสงบสันติได้อย่างเป็นรูปธรรม ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตประจำวันในหลายๆ ด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงเวลาในการประกอบอาชีพ การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยมีการปรับเปลี่ยนเวลาให้อยู่ในช่วงเวลาที่มีความปลอดภัย เป็นต้น

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเพราะประชาชนในพื้นที่มีความปรารถนาที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความมั่นคงและปลอดภัยจากภัยอันตราย ซึ่งในปัจจุบันประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ขาดความมั่นคงอย่างรุนแรง ทั้งนี้ส่วนของความมั่นคงที่ขาดหายไปที่ประจักษ์คือความปลอดภัยในชีวิตอันเกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ความไม่มั่นคงในชีวิตของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสูงมาก เป็นสถานการณ์ที่สังคมเกิดภาวะความไม่สามารถไว้วางใจใครได้มีแต่ความหวาดกลัว หวาดระแวง การพูดคุยในเรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างธรรมดาธรรมดาไม่สามารถกระทำได้การบอกเล่าความจริงหรือความสงสัยอาจนำภัยมาสู่ตนเอง ครอบครัวและผู้ครอบครัว (คณะกรรมการประสานงานภาคประชาชนเพื่อจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2549, 48)

อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่หนึ่งที่ประสบกับปัญหาด้านความไม่มั่นคงและความไม่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิต อันเป็นผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ในห้วงปี พ.ศ. 2555 - 2557 มีสถิติคดีที่เกี่ยวข้องกับความไม่มั่นคงปลอดภัยเกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอแม่ลานและพื้นที่ใกล้เคียงจำนวนหลายเหตุการณ์ ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 1 (สถานีตำรวจภูธรแม่ลาน, 2558)

ตาราง 1 สถิติคดีเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอแม่ลานและพื้นที่ใกล้เคียง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2557

ประเภทคดี	พื้นที่				
	จังหวัดปัตตานี	อำเภอหนองจิก	อำเภอยะรัง	ตำบลนาประดู่	อำเภอแม่ลาน
ฆ่าผู้อื่น	853	67	62	27	12
พยายามฆ่าผู้อื่น	389	78	67	19	10
ปล้นทรัพย์	53	6	2	1	-
ชิงทรัพย์	94	11	9	1	-
วางเพลิง	94	17	9	13	-
รวม	1,483	179	149	61	22

ที่มา: งานธุรการคดีสถานีตำรวจภูธรแม่ลาน, 2558

จากสถิติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าห้วงปี พ.ศ. 2555-2557 พื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ยังคงปรากฏการกระทำผิดที่เกี่ยวกับความไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิต และถือเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความหวาดระแวงและหวาดกลัวในการดำเนินชีวิต ซึ่งแม้ว่าสถิติเหตุการณ์จะเกิดขึ้นน้อยกว่าพื้นที่ใกล้เคียง เช่น อำเภอหนองจิก อำเภอยะรัง และตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แต่ยังไม่มียี่สิบสี่ชั่วโมงที่สามารถยืนยันว่าประชาชนในอำเภอแม่ลานจะมีความปลอดภัยในชีวิตมากกว่าพื้นที่อื่นๆ หรือสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบดังกล่าวอย่างจริงจัง

การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบมีจุดเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2521 โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นมาเป็นฉบับแรก เพราะเล็งเห็นถึงลักษณะปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ซึ่งมีลักษณะปัญหาเฉพาะแตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ ประกอบกับในปี พ.ศ. 2523 ได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 อันเป็นแนวนโยบายในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ โดยใช้การเมืองนำการทหาร เพื่อให้ประชาชนสำนึกถึงความเป็นเจ้าของประเทศ แนวทางดังกล่าว จึงสอดรับกับการแก้ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ที่มีทิศทางชัดเจนขึ้น เห็นได้จากการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษ คือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองบัญชาการผสมพลเรือนตำรวจทหารที่ 43 (พตท.43) ในปี พ.ศ.2524 ซึ่งทั้งสองหน่วยงานดังกล่าวได้ประยุกต์แนวทางการเมืองนำการทหารมาจากคำสั่ง 66/2523 ด้วยเช่นกัน โดยมีหน้าที่ในการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างรัฐกับประชาชนในพื้นที่ ทั้งยังทำหน้าที่เสมือนด่านหน้าคอยรับปัญหาให้แก่รัฐบาลในกรุงเทพฯ (เอก ตั้งทรัพย์ วัฒนา และอรอร ภูเจริญ, 2552: 7)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้ยุบเลิกศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่เหตุการณ์ความไม่สงบได้กลับมาปะทุรุนแรงอีกครั้งตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา มีการลอบเผาโรงเรียน ปล้นปืนของทางราชการ ลอบวางระเบิด ลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่และประชาชน ฯลฯ ดังนั้น ปลายปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ามาดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว และปลายปี พ.ศ. 2549 รัฐบาลได้ปรับหน่วยงานใหม่อีกครั้งโดย

ฟื้นฟูหน่วยงานเดิม คือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อดูแลการบริหารงานให้สงบสุข โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น (ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธีมหาวิทยาลัยมหิดล, 2552 : 42)

ในปัจจุบันกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่อำนวยการและกำกับดูแลการปฏิบัติของหน่วยงานทุกภาคส่วนที่แก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการวางแผน อำนวยการ และกำกับดูแลการปฏิบัติ ในการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น และรักษาความสงบสุขคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อนำสันติสุขกลับสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และใช้แนวทางสันติวิธีภายใต้กฎหมายเดียวกัน (<http://www.isoc.go.th> สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2558)

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น นอกเหนือจากบทบาทของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ยังมีหน่วยปฏิบัติซึ่งมีบทบาทสำคัญทำหน้าที่เป็นองค์กรในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบของแต่ละอำเภอ นั่นคือ ศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) ที่เปรียบเสมือนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่ โดยการบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่ทั้งหมดเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความไม่สงบให้มีประสิทธิภาพขึ้น (ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน, 2559) โครงสร้างของ ศปก.อ. มีนายอำเภอเป็นประธาน มีตำรวจและทหารเป็นรองประธาน และมีหัวหน้าส่วนราชการเกือบทุกกระทรวงและทุกหน่วยงานในพื้นที่เป็นกรรมการ รวมทั้งมีตัวแทนของภาคประชาชน เช่น ผู้นำศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมเป็นกรรมการ ศปก.อ. ที่จัดตั้งขึ้นในแต่ละอำเภอ เป็นการสื่อถึงการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ในลักษณะบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder)

ดังนั้น การศึกษาวิจัยการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จึงมีความน่าสนใจและสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่รัฐและประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับการกระบวนการบริหารสังคมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสังคม ให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลจากการศึกษามาเสนอเป็นข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ในการบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างแท้จริง

คำถามในการวิจัย

1. หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีส่วนบทบาทในการจัดการความมั่นคงปลอดภัยมีกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างไร
2. ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
3. กลยุทธ์การบริหารสังคมใดที่จะสามารถนำมาใช้ให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อเสนอกลยุทธ์การบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - 1.1 บริบทพื้นที่และเหตุการณ์ความไม่สงบของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
  - 1.2 กระบวนการบริหารสังคมของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
  - 1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
  - 1.4 กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
2. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.1 กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ประกอบด้วย จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง (สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในกระบวนการสร้างความมั่นคงปลอดภัย จำนวน 1,449 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการแทนค่าสูตรของ Taro Yamane (ชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555 : 86) จำนวน 314 คน
  - 2.2 กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีหน้าที่รักษาความมั่นคงปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง) และผู้นำชุมชน ที่มีบทบาทในกระบวนการสร้างความมั่นคงปลอดภัย รวมถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
4. ขอบเขตด้านเวลา คือ ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 5 เดือน คือ ตั้งแต่ สิงหาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2559

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการบริหารสังคมของหน่วยงานรัฐและผู้มีบทบาทในการจัดการความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

2. สามารถวิเคราะห์ปัจจัยในการบริหารสังคมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

3. สามารถนำเสนอกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานการณ์ความไม่สงบ หมายถึง เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา (อ.นาทวี อ.จะนะ อ.สะบ้าย้อย และ อ.เทพา) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา โดยมีรูปแบบการกระทำต่างๆ เช่น การลอบวางระเบิด การลอบทำร้ายหรือลอบยิงประชาชน หรือเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งที่เป็นชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน หมายถึง ความไว้วางใจของประชาชนต่อระบบการดำเนินงานของภาครัฐในการป้องกันการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน และการลดความหวาดระแวงที่มีต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

กระบวนการบริหารสังคม หมายถึง การขับเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงสังคมของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ไปสู่สังคมที่มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีขั้นตอนของการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติ และการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติและเป็นกระบวนการที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของชุมชนและสถานการณ์สังคม

ปัจจัยการบริหารสังคม หมายถึง องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างความมั่นคงปลอดภัย เป็นองค์ประกอบที่ได้รับการยอมรับหน่วยงานรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้มีบทบาทในการจัดการความมั่นคงปลอดภัย และภาคประชาชน

กลยุทธ์การบริหารสังคม หมายถึง วิธีการในการขับเคลื่อนการจัดการความปลอดภัยของอำเภอแม่ลานโดยการศึกษากระบวนการบริหารความปลอดภัยและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความมั่นคง ไปสู่มาตรการในการสร้างความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอแม่ลานอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทชุมชนเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอแม่ลานอย่างแท้จริง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. บริบทอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
2. สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสังคม
4. แนวคิดและทฤษฎีความมั่นคง
5. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน
6. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
6. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษากลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทชุมชนของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนและชุมชน ประสบกับปัญหาความไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้ในการศึกษาบริบทชุมชนดังกล่าว จะสามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจวิถีชีวิต สภาพทางสังคม สภาพทางชุมชน และกระบวนการทางสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เพื่อนำไปสู่การศึกษากระบวนการบริหารสังคม การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคม และการนำเสนอกลยุทธ์เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

บริบทอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

แม่ลานเป็นชื่อหนองน้ำขนาดใหญ่ เดิมพื้นที่อำเภอแม่ลานเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2532 จัดตั้งกิ่งอำเภอแม่ลาน โดยแยกพื้นที่จากอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ ตำบลแม่ลาน ตำบลป่าไร่ ตำบลม่วงเตี้ย มีนายยุทธยง สัตยาลัย ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอคนแรก ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการยกฐานะกิ่งอำเภอแม่ลาน เป็นอำเภอแม่ลาน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 112 ตอนที่ 12 ก เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2538 นับตั้งแต่ยกฐานะเป็นอำเภอแม่ลานมีนายอำเภอแม่ลานทั้งหมด จำนวน 12 คน โดยนายบุญวัฒน์ ชีซ้าง เป็นนายอำเภอคนแรก และปัจจุบัน (พ.ศ.2558) มีนายไชยพร นิยมแก้ว เป็นนายอำเภอแม่ลาน (ที่ว่าอำเภอแม่ลาน, 2558)

1. สภาพทั่วไปของอำเภอแม่ลาน

อำเภอแม่ลาน ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี (บริเวณพิกัด QH 477364) อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดปัตตานี ห่างจากจังหวัดปัตตานีเป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 98 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานีทิศใต้ติดต่อกับอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน, 2558) แบ่งการปกครองแบ่งเป็น 3 ตำบล จำนวน 22 หมู่บ้าน (ตำบลแม่ลาน 9 หมู่บ้าน ตำบลป่าไร่ 7 หมู่บ้าน และตำบลม่วงเตี้ย 6 หมู่บ้าน) และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย และองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไร่

2. ประชากรและสภาพทางสังคม

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 16,532 คน แยกเป็นชาย จำนวน 8,104 คน และหญิง จำนวน 8,428 คน จำนวนครัวเรือน 4,368 ครัวเรือน ประชาชนนับถือศาสนา 2 ศาสนา คือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 54 และศาสนาพุทธ ร้อยละ 46 มีสถาบันหรือองค์กรทางศาสนา คือ มัสยิด จำนวน 16 แห่ง วัด จำนวน 4 แห่ง และสำนักสงฆ์ จำนวน 2 แห่ง ดังนั้น จึงอาจพอสรุปได้ว่าอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นชุมชนสองวิถี กล่าวคือ มีสัดส่วนของประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันมาก ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างศาสนาในระดับมาก มีลักษณะเป็นสังคมที่หลายคนรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันในลักษณะของเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551 : 202) กล่าวว่าชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีประชากรรวมกลุ่มกันในอาณาบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์และมีการปฏิบัติต่อกันของคนในชุมชน ถือเป็นทุนทางสังคมที่แน่นอนและมีบรรทัดฐานของการช่วยเหลือกันต่างตอบแทน และขยายเครือข่ายความร่วมมือไปยังชุมชนอื่นๆ ทำให้การทำกิจกรรมต่างๆ ของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี และสอดคล้องกับจาเมรี เชียงทอง (2549 : 160) กล่าวว่า ทุนทางสังคมเป็นแนวคิดที่พูดถึงเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ ในการใช้ประโยชน์ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ไปสร้างความสัมพันธ์หรือเครือข่ายความสัมพันธ์เพิ่มเติม

3. สภาพทางเศรษฐกิจ

พื้นที่อำเภอแม่ลานทั้งหมด 61,250 ไร่ ใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตรถึง 56,445 ไร่ และเป็นที่อยู่อาศัยเพียง 5005 ไร่ โดยพื้นที่ทางการเกษตร คิดเป็น 92% ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่มากกว่าที่อยู่อาศัยค่อนข้างมาก จึงถือได้ว่าประชากรในพื้นที่อำเภอแม่ลานเป็นผู้ที่มีรายได้หลักมาจากเกษตรกรรม และเป็นวิถีชีวิตของชุมชนขนาดเล็กที่มีความเรียบง่ายตามแบบสังคมไทยในชนบท คือการที่สมาชิกสามารถแสวงหาสิ่งที่ตนต้องการประจำวันส่วนใหญ่ได้ เช่น ข้าวปลาอาหาร เครื่องใช้ไม้สอย เป็นต้น

4. หน่วยงานราชการและสถานที่สำคัญของอำเภอแม่ลาน

อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มีส่วนราชการ จำนวน 19 หน่วยงาน ทั้งนี้ เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีบทบาทในการจัดการความมั่นคงปลอดภัยโดยตรง จำนวน 3 หน่วยงาน คือ ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน สถานีตำรวจภูธรแม่ลาน และหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 22 ซึ่งในปี พ.ศ.2559 มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) ทำหน้าที่เป็นองค์กรในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบภายในอำเภอ มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่ โดยการบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่ทั้งหมดเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความไม่สงบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน มีตำรวจและทหารเป็นรองประธาน และมีหัวหน้าส่วนราชการเกือบทุกกระทรวงและทุกหน่วยงานในพื้นที่เป็นกรรมการ รวมทั้งมีตัวแทนของภาคประชาชน เช่น ผู้นำศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมเป็นกรรมการ (ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน, 2558)

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาภาพรวมของบริบทอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ทำให้ทราบว่า เป็นชุมชนที่มีการติดต่อสื่อสาร มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเอื้ออาทร ซึ่งสอดคล้องกับคณะทำงานโครงการนำร่องพัฒนาระบบงานยุติธรรมชุมชน และทรวงยุติธรรม (2550 : 2 - 3) กล่าวว่า ชุมชนหมายถึงการที่กลุ่มคนจำนวนหนึ่งได้รวมตัวกันอยู่ เป็นการรวมตัวกันทางภูมิศาสตร์ (Geographical) และการรวมตัวกันตามวิถีชีวิต (Life style) โดยมีการติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน รวมทั้งมีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้งนี้ จากการที่สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี จึงทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือทัศนคติกันอย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง ซึ่งประเด็นการพูดคุยส่วนใหญ่คือเรื่องสภาพความเป็นอยู่และสภาพทางสังคม นั่นก็คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและวิพากษ์ระบบการจัดการความปลอดภัยของรัฐหรือบทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำชุมชน ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมในการจัดการความมั่นคง เพราะสะท้อนให้เห็นความสนใจต่อกระบวนการบริหารสังคมของสมาชิกในชุมชน และเป็นพัฒนาการการมีส่วนร่วมในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน มีแนวโน้มของการมีจิตสำนึกร่วมกันในการสร้างประสิทธิภาพในการจัดการความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับสนธยา พูลศรี (2550 : 66) กล่าวว่าชุมชนเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีจิตสำนึกร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกันในอาณาเขตเดียวกัน มีความร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ดังนั้น เหตุการณ์ความไม่สงบจึงเป็นผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ด้วยบริบทของชุมชน จึงเป็นปัจจัยที่จะสามารถจัดการความมั่นคงปลอดภัยที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชนอย่างแท้จริงและยั่งยืน

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบต่อ ความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ได้มีบุคคลและองค์กรต่างๆ ดำเนินการศึกษาวิจัยข้อมูล สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

คณะกรรมการประสานงานภาคประชาชนเพื่อจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2549: 47) กล่าวถึงสถานการณ์ภาคใต้ในปัจจุบันกับความมั่นคงของมนุษย์ว่า ตั้งแต่ 4 มกราคม 2547 เหตุการณ์ปล้นปืนที่นราธิวาส ทำให้สถานการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทวีความรุนแรงมากขึ้น และถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงต่อเนื่องจนกระทั่งทุกวันนี้ นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า ความไม่มั่นคงในชีวิตของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสูงมาก เป็นสถานการณ์ที่สังคมเกิดความไม่สามารถไว้วางใจใครได้ มีแต่ความหวาดกลัว หวาดระแวง การพูดคุยเรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติไม่สามารถกระทำได้ การบอกเล่าความจริง ความสงสัยอาจนำมาสู่ตนเอง ครอบครัวและผู้คนรอบข้าง การเก็บความสงสัย คับข้องใจไว้ภายในจึงเป็นทางเลือกที่ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำต้องเลือกยามากที่จะเข้าถึงความรู้สึก อารมณ์ที่แท้จริงของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่และต้องอยู่กับความรู้สึกที่จำยอมจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากทุกฝ่าย

เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และอรอร ภูเจริญ (2552 หน้า 13-24) กล่าวว่า นับตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืน เมื่อ พ.ศ.2547 เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่มักจะถูกกล่าวถึงคือ ความไม่สงบที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร อาจกล่าวได้ว่ามีสาเหตุที่ประกอบขึ้นมาจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ที่ได้หลอมรวมกลายเป็นปัญหาระดับสังคม จิตวิทยา ซึ่งมีความซับซ้อนและได้นำไปสู่ความไม่เข้าใจระหว่างรัฐกับประชาชน แม้จะพบว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2521 จนกระทั่ง พ.ศ. 2556 ได้มีนโยบายที่เป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติที่เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะขึ้นมาบังคับใช้เป็นแนวทางในการรักษาความสงบในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นความพยายามในการนำเอาแนวทางการเมืองนำการทหารมาใช้เพื่อสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่ แต่จะเห็นได้ว่านโยบายดังกล่าวมีผลเพียงทุเลาหรือลดอาการของความรุนแรงและความไม่สงบในพื้นที่เท่านั้น เพราะยังไม่สามารถทำให้ปัญหาหายไปได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และอรอร ภูเจริญ (2552: 13-24) ยังกล่าวว่า ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ที่นอกจากจะเกิดจากประเด็นทางการเมืองแล้ว ยังกล่าวได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นประกอบไปด้วยหลายปัจจัย อาทิ ศาสนา ประวัติศาสตร์ทางการเมือง และกลไกรัฐในประเด็นดังนี้

1. แม้ศาสนาจะไม่ใช่สาเหตุของความขัดแย้งในพื้นที่โดยตรง แต่ก็มีมุมมองที่เชื่อว่าศาสนาอิสลามได้ถูกนำมาอ้างเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการกระทำของผู้ก่อการร้ายในพื้นที่ โดยพบว่าการกระทำดังกล่าวได้กล่าวถึงหลักคำสอนของศาสนา ที่จะใช้สิทธิในการปกป้องตนเองจากผู้รุกรานและผู้ไม่ศรัทธาในอิสลาม (nonbeliever) จุดมุ่งหมายของคำสอนดังกล่าวเพื่อที่จะผดุงความยุติธรรมแก่ศาสนาอิสลาม หากพิจารณาในมิติดังกล่าว ศาสนาอิสลามได้กลายเป็นข้ออ้างของคนบางกลุ่มซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นเหตุผลหลักในการต่อสู้กับอำนาจรัฐไทย โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การต่อสู้เพื่อนำความยุติธรรมมาสู่ชาวมุสลิมที่ถูกรัฐละเมิดสิทธิของตนมานาน ประกอบกับในหลักคำสอนศาสนาอิสลามได้ระบุว่า การต่อสู้เพื่อเป็นการรักษาความยุติธรรมให้กับตนเองเป็นการกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นความผิดแต่อย่างใด จึงถือเป็นโอกาสที่จะตีความเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ดังนั้นจะเห็นว่าการที่ศาสนาเป็นปัจจัยทำให้เกิดผลทางการเมืองนั้น เกิดขึ้นเพราะศาสนาถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง ไม่ใช่ศาสนาเป็นปัจจัยในตัวมันเอง

2. ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้จนถึงปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาทางประวัติศาสตร์ที่ยังคงถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความรู้สึกและทัศนคติด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน ความทรงจำและประวัติศาสตร์ระหว่างรัฐไทยกับคนไทยเชื้อสายมลายูจึงดำรงอยู่ในมุมมองที่ต่างกัน โดยศูนย์กลางอำนาจในกรุงเทพฯ มักจะมองว่า ปัตตานีเป็นประวัติศาสตร์ของการก่อกบฏ และเป็นประวัติศาสตร์ในด้านลบ ในขณะที่มุมมองของคนไทยเชื้อสายมลายูกลับมองประวัติศาสตร์ปัตตานีด้วยความงาม เพราะเป็นประวัติศาสตร์ของการต่อสู้เพื่อความเป็นอิสระ ซึ่งอาจทำให้เห็นว่าประวัติศาสตร์ปัตตานีเป็นทัศนคติการมองซึ่งขัดกัน (discrepancy of perspectives)

กล่าวได้ว่า ประวัติศาสตร์ของปัตตานีเป็นเหมือนเหรียญสองด้าน ในด้านหนึ่งปัตตานีเป็นประวัติศาสตร์ที่ถูกกดทับโดยรัฐ โดยเป็นการลดความสำคัญของปัตตานีลงให้กลายเป็นเพียงดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศไทย ในขณะที่อีกด้านปัตตานีกลับเป็นประวัติศาสตร์ที่ถูกเชิดชูโดยคนที่ต้องการเรียกร้องเอกราชคืนแก่ปัตตานี เพราะฉะนั้นแล้วประวัติศาสตร์ปัตตานีจึงไม่ได้เป็นเพียงการกำหนดความทรงจำด้านเดียวอย่างที่รัฐหรือคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องการให้เป็นเท่านั้น แต่ยังเป็นเหตุการณ์ที่ถูกตีความตามที่ฝ่ายตนต้องการอีกด้วย ลักษณะดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่าประวัติศาสตร์ถูกตีความและนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง และทำให้เกิดผลทางด้านการเมืองเช่นกัน ดังนั้นจึงต้องมีการชำระประวัติศาสตร์เพื่อคลี่คลายการใช้ประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือทางการเมือง

3. เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหนึ่งเกิดจากรัฐทั้งในเรื่องของการใช้อำนาจและหน้าที่ของรัฐ ปัญหาที่มักจะถูกกล่าวถึงกันมากกว่ามีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดความไม่สงบในพื้นที่คือความอยุติธรรม ซึ่งเกิดจากอคติของเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ปัญหาภาคใต้ เนื่องจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ส่วนใหญ่มักไม่เข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม โดยไม่ค่อยที่จะยอมรับวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมที่กรุงเทพฯ ได้กำหนดขึ้นมา จึงนำไปสู่อคติต่อผู้คนและสังคมที่ต่างไปจากวัฒนธรรมที่คุ้นเคย ประกอบกับประวัติศาสตร์ที่ถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐมักมองว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้เต็มไปด้วยความรุนแรงจากฝีมือของคนไทยมุสลิมในพื้นที่ เพราะฉะนั้น ประชาชนที่เป็นคนไทยมุสลิมทั่วไปจึงเป็นเหยื่อของการกระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐให้กลายเป็นพลเมืองที่ถูกละเมิดสิทธิหรือพลเมืองชั้นสอง ความอยุติธรรมที่เกิดจากอคติของกลไกรัฐทำให้เห็นได้ว่าสังคมไทยยังขาดความรู้ที่จะจัดการกับปัญหาความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สังคมไทยยังเป็นสังคมที่มีความอ่อนแอในการตรวจสอบอำนาจรัฐ กอปรกับรากฐานของสังคมไทยที่มีระบบอุปถัมภ์อยู่สูง จึงเท่ากับเป็นการสนับสนุนการไร้ประสิทธิภาพของรัฐโดยปริยาย จากการศึกษาที่สังคมไทยยังมีการพึ่งพิงอำนาจของผู้ที่เหนือกว่าค่อนข้างสูง อาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้อำนาจของรัฐโดยเบ็ดเสร็จ นั่นคือการเห็นพ้องกับการกระทำของรัฐโดยไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุล ท้ายที่สุดก็จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการใช้อำนาจของรัฐอย่างเต็มที่พร้อมๆ กับการลดความชอบธรรมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชนลงไป

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธีมหาวิทยาลัยมหิดล (2552: 16-29) อธิบายว่าจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา คืออำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงตามมาในลักษณะของ การลอบฆ่า ลอบวางระเบิด การลอบเผาโรงเรียน สถานที่ราชการ และจากการตอบโต้ของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งแม้ว่าในระดับนโยบายของรัฐบาลจะมุ่งเน้นแนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหา แต่ในระดับปฏิบัติการยังมีการ

ใช้ความรุนแรงในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะผ่านทางการปราบปราม การจับกุม การปิดล้อม หมู่บ้าน เป็นต้น การดำเนินการเหล่านี้ของรัฐ แม้ว่าจะมีเป้าประสงค์เพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงและสร้างความมั่นคงในพื้นที่ แต่ผลของมาตรการเหล่านี้กลับเป็นปัญหาในเรื่องของความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผู้บริสุทธิ์และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับผลกระทบอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการไร้ประสิทธิภาพของรัฐในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และการสถาปนาความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่

ปัญหาการใช้ความรุนแรงและความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่มีความต่อเนื่องและซับซ้อนเกินกว่าที่ภาครัฐหรือภาคประชาชนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะสามารถจัดการได้โดยลำพัง ปัญหาดังกล่าวสร้างรอยปริแยกในสังคมและชุมชน แบ่งคนที่เคยอยู่ร่วมกันออกเป็นฝักเป็นฝ่าย สร้างความหวาดระแวงและความไม่ไว้วางใจต่อกัน จนทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน กลายเป็นเรื่องปกติของคนในพื้นที่ การทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นมีส่วนสำคัญในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุ ที่มาของปัญหา ผลกระทบ และแนวโน้ม ซึ่งจะนำไปสู่การนำเสนอทางออกของการแก้ไขปัญหานั้น

ปัจจัยของความรุนแรงและความขัดแย้งมีผลต่อเนื่องกับการพัฒนาชุมชน โครงสร้างการพัฒนาชุมชนไม่สามารถเดินหน้าได้อย่างเต็มที่ถ้าระดับความรุนแรง ความขัดแย้งยังคงอยู่ในระดับสูง ระดับความไว้วางใจก็จะแปรเปลี่ยนไปตามพลวัตของความรุนแรงและความขัดแย้งดังกล่าว กระบวนการประชาสังคมเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน ซึ่งกระบวนการทางสังคมเช่นนี้จะ เป็นอีกแนวทางที่ประชาชนในชุมชนจะพัฒนาศักยภาพในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรนอกชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายการทำงาน ระดับชุมชนร่วมกัน การพัฒนาเครื่องมือในการจัดการความขัดแย้งและลดระดับความรุนแรงในทุก รูปแบบในแต่ละชุมชน

นอกจากนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2557) ได้กำหนดแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2558 - 2560 โดยมีวัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการ ดังนี้

- เพื่อลดการใช้ความรุนแรงในพื้นที่ และแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี
- เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข
- เพื่อให้สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความเข้มแข็ง
- เพื่อให้ประชาชนไทยทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งประชาคมระหว่าง

ประเทศมีความเข้าใจและสนับสนุนแนวทางการดำเนินการของฝ่ายรัฐ

นอกจากนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2557) ยังกล่าวอีกว่า การลดความรุนแรงในพื้นที่ต้องเร่งเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัย ที่มุ่งลดเหตุรุนแรงในพื้นที่เป้าหมายหรือกลุ่มเป้าหมาย ลดพื้นที่เขตอิทธิพลของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง และเฝ้าระวังความปลอดภัยให้กับประชาชนหรือชุมชน โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านหรือชุมชนให้สามารถปฏิบัติร่วมกับภาครัฐอย่างใกล้ชิด รวมทั้งเร่งป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแทรกซ้อนอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่และทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ข้างต้น จะพบประเด็นที่หลายฝ่ายมีความเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับสาเหตุของการก่อความไม่สงบ นั่นคือศาสนา การใช้อำนาจรัฐ และประวัติศาสตร์ ซึ่งประเด็นดังกล่าวกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงนำมาสร้างความชอบธรรมในการดำรงการก่อเหตุจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงเรื่องดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองในการชี้นำหรือปลุกกระตมให้ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ในการต่อต้านการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาความไม่สงบของรัฐ ซึ่งแท้จริงแล้วยังไม่สามารถสรุปได้ว่าอะไรคือสาเหตุของปัญหาการก่อความไม่สงบ หากมองในเรื่องของความแตกต่างทางศาสนานั้น เป็นเพียงการนำบทบัญญัติทางศาสนามากล่าวอ้างอย่างผิดเพี้ยนเพื่อนำไปสู่การก่อเหตุรุนแรง เพราะทุกศาสนามีบทบัญญัติให้ผู้ศรัทธามุ่งกระทำแต่ความดี ดังนั้น ศาสนาเป็นเพียงเรื่องของความแตกต่างแต่ไม่ได้เป็นเรื่องที่จะนำมาสู่ความแตกแยก ในส่วนของการเสนอให้มีการแก้ไขปัญหาความไม่สงบโดยการชำระประวัติศาสตร์นั้น ผู้วิจัยไม่ค่อยเห็นด้วยกับแนวคิดนี้เท่าใดนัก เหตุเพราะการชำระประวัติศาสตร์จะเปรียบเหมือนการตอกย้ำข้อผิดพลาดของสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต ดังนั้น ประเด็นของประวัติศาสตร์ควรใช้วิธีการสร้างความเข้าใจในความหมายของประวัติศาสตร์ ว่าเป็นสิ่งที่ได้ดำเนินมาแล้วในอดีต และไม่มีใครสามารถย้อนเวลากลับไปเพื่อแก้ไขประวัติศาสตร์ได้ สิ่งสำคัญในวันนี้คือการระลึกถึงประวัติศาสตร์ว่ามีความเป็นมาอย่างไรและไม่ควรไปยึดติดเพื่อก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสังคม

1. ความหมายของการบริหารสังคม

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2545) อธิบายว่า การบริหารสังคมเปรียบเหมือนกับการบริหารองค์กรขนาดใหญ่ (Society or Societal Management) ที่ต้องใช้หลักของกระบวนการบริหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นวงจรคือมีขั้นตอนที่เคลื่อนไหวหมุนเวียนเป็นลำดับและอาจกลับสู่จุดเริ่มต้นใหม่หรือหมุนเวียนเคลื่อนไหวกลับไปกลับมาก็ได้ตามความจำเป็น ในกระบวนการบริหารมักประกอบด้วย การวางแผน การจัดระบบ การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก และการกำกับผล

สุมาลี เทพสุวรรณ (2545:14) อธิบายว่า การบริหารสังคมเป็นการรับเอาวิธีปฏิบัติ การแก้ปัญหา การปฏิรูป การวิพากษ์ ทั้งในมุมกว้างและมุมแคบ ในทางทฤษฎีที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับกันมากที่สุด คือ มุ่งให้สวัสดิการ (welfare) โดยเปลี่ยนจากสวัสดิการของรัฐมาเป็นของเอกชน

ทัศนีย์ ลักษณะภิชนชัช (2548: 48) กล่าวว่า การบริหารสังคมเป็นเรื่องของกระบวนการบริหาร เกี่ยวข้องกับการประยุกต์แนวคิดและกิจกรรมจากวิชาชีพต่างๆ มาบูรณาการร่วมกันในการปฏิบัติงาน ดังนั้น สิ่งสำคัญในการบริหารสังคม ก็คือการวางแผน การเลือกใช้กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

กิริติ ยศยิ่งยง (2549: 46) กล่าวว่า การบริหารสังคม คือ กระบวนการขับเคลื่อน (Social movement) หรือเปลี่ยนแปลงสังคม (Social Change) ไปสู่ทิศทางการพัฒนาคนและหรือสังคมที่พึงปรารถนาอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับภูมิสังคม (Geo - Social) สถานการณ์สังคม ห้วงเวลา

และข้อจำกัดของทรัพยากรต่างๆ โดยใช้วิธีการสังเคราะห์สังคม (Social Analysis) และการปฏิบัติการทางสังคม (Social Practice)

จากความหมายการบริหารสังคมข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้คือ สังคมเปรียบเสมือนองค์กรขนาดใหญ่ที่มีทั้งคนและกระบวนการซึ่งทั้งสองสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ควบคู่กัน เพื่อให้องค์กรขับเคลื่อนไปได้ ดังนั้นการบริหารสังคมก็เหมือนการบริหารองค์กร แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องมีแผนและทิศทางที่เหมาะสมเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะการบริหารจัดการสังคม

การบริหารสังคม แบ่งลักษณะการบริหารจัดการออกได้เป็น 4 ระดับ หรือ 4 มิติ ดังนี้ (กิริติ ยศยิ่งยง, 2549: 52)

1. ระดับจุลภาค (micro-level) หรือมิติปัจเจกบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีแนวความคิด สถานภาพและบทบาท เนื่องจากเป็นผู้กำหนดแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ให้แสดงการกระทำระหว่างกันตามสถานภาพ และบทบาทที่ดำรงอยู่ อีกทั้งเป็นศูนย์กลางของสังคม

2. ระดับกลาง (mid-level) หรือมิติกลุ่มและองค์การ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รวมกันอยู่ในรูปแบบและขนาดต่างๆ กัน มีเป้าหมายหรือหน้าที่เฉพาะของกลุ่มและมีระเบียบแบบแผนเป็นของตนเอง เช่น กลุ่มทางสังคม ครอบครัว ชุมชน ชนชั้น ฯลฯ กลุ่มและองค์การเหล่านี้มีส่วนประกอบที่เหมือนกัน 3 ประการ คือ คณะบุคคล ระเบียบแบบแผน และเป้าหมายหรือหน้าที่

3. ระดับมหภาค (macro-level) หรือมิติสถาบันทางสังคม หมายถึง แนวทางในการคิดหรือการปฏิบัติกิจกรรมพื้นฐาน และนำไปปฏิบัติจริงจนได้รับการยอมรับเป็นสถาบัน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการด้านต่างๆ ของคนในสังคม ได้แก่ สถาบันเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบเหมือนกันคือ ตำแหน่งทางสังคม หน้าที่ และแบบอย่างของพฤติกรรม

4. ระดับโลก (global-level) หรือมิติระดับโลก หมายถึง บริบทจากภายนอกสังคม ที่มีอิทธิพลต่อแนวทางในการคิดและปฏิบัติกิจกรรมของคนในสังคม เช่น โลกาภิวัตน์

จากแนวคิดการบริหารสังคมจะมีลักษณะสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ การวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติ โดยกำหนดทิศทางการบริหารเพื่อให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือมีการพัฒนา ทั้งนี้จะต้องมีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในสังคม มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมนั้นๆ ดังนั้นลักษณะของการบริหารสังคมเพื่อการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสำคัญ แล้วจึงกำหนดแผนและทิศทางการบริหารสังคมที่มีความสอดคล้องกับบริบทของอำเภอแม่ลาน โดยสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชน ให้เกิดการบูรณาการแนวคิดและการปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างยั่งยืน

เทคนิคการบริหารสังคม

ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช (2548: 183-201) กล่าวถึงเทคนิคการบริหารสังคมว่า เป็นความพยายามต่อเนื่องและเป็นระบบในการผลักดันให้การบริหารจัดการกับปัญหา เกิดการเปลี่ยนแปลงแก้ไข การบริหารสังคมไม่มีกลยุทธ์ที่เป็นสูตรสำเร็จ เป็นกระบวนการในการบริหารจัดการปัญหาสังคมด้วยการวิเคราะห์ต้นเหตุของปัญหาและเลือกวิธีจัดการกับปัญหานั้น ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของการบริหารขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสังคมนั้น และมุมมองในมิติต่างๆ ของปัญหาอย่างเชื่อมโยงกับโครงสร้างสังคม ทั้งนี้ ได้มีการนำความรู้และเทคนิคทางพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์มาใช้ในการจัดการปัญหาสังคมที่มีสาเหตุสลับซับซ้อน เชื่อมโยงกับปัญหาด้านต่างๆ อีกทั้งการบริหารสังคมมีจุดมุ่งหมายในการจัดระบบเป้าหมาย ระบบบริหาร และระบบปฏิบัติการ เพื่อให้ประชาชนมีความสุขกายสบายใจ หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีเทคนิค 2 วิธี ดังนี้

1. เทคนิคการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) เป็นกระบวนการวางแผนล่วงหน้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และปรับปรุงพฤติกรรม ในการทำงานให้แก่บุคลากร เช่น การฝึกอบรม การศึกษาและการพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อดึงเอาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเอื้ออำนวยต่อการช่วยเหลือองค์การบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงองค์การ (Organization Change and Development) เป็นการแสวงหาแนวทางเพื่อพัฒนาความสามารถขององค์การอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสมบูรณ์ขององค์การ ในการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและความเจริญเติบโตขององค์การเป็นสำคัญ โดยการนำวัฒนธรรมใหม่หรือวิธีปฏิบัติงานให้สอดคล้องทันต่อสถานการณ์ เน้นให้องค์การมีระบบการทำงาน และโครงสร้างที่เอื้อต่อการพัฒนาบุคลากร

กล่าวโดยสรุป การบริหารสังคมเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาสังคม เพื่อจัดการกับปัญหาของชุมชนอย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาได้ โดยให้ความสำคัญกับคนในชุมชนซึ่งเป็นแกนกลางของชุมชน ในการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมที่พึงปรารถนา

การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จะต้องมีการขับเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงสังคมของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ไปสู่สังคมที่มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีขั้นตอนของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างองค์ความรู้ การวางแผน การกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และการประเมินผลการปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของชุมชนและสถานการณ์สังคม

แนวคิดและทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security)

แนวคิดนี้ได้ถูกเสนอขึ้นมาโดยสหประชาชาติ หรือ UNDP ถือเป็นส่วนหนึ่งของดัชนีในการพิจารณาการพัฒนาคน Society For International Devalopmrrnt (SID) ได้นำแนวคิดนี้มาเสนอเป็นความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ทั่วโลก ความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ทั่วโลก (Global Haman Security) หมายถึง การที่มนุษย์ที่อาศัยอยู่ทั่วโลกสามารถดำเนินชีวิตและทำมาหากินได้โดยปลอดภัยจากความหวาดกลัวที่อาจจะคุกคามการอยู่รอด สุขภาพอนามัย การทำมาหากิน ตลอดจนความสุขสบายของเขา (อนุชาติ พวงสำลีและอรทัย อาจอำ, 2539)

UNDP ได้กำหนดแนวทางความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางด้านอาหาร ความมั่นคงด้านด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางด้านสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงของบุคคล ความมั่นคงของชุมชน ความมั่นคงทางการเมือง ทั้งนี้จะขอยกมาเฉพาะความมั่นคงของบุคคล คือ มีจุดเน้นในด้านความปลอดภัยจากความรุนแรงที่เกิดจากรัฐ หรือที่เกิดโดยบุคคล ความรุนแรงที่เกิดจากรัฐครอบคลุมทั้งรัฐที่บุคคลเป็นสมาชิกและรัฐอื่นๆ เช่น การถูกทรมาน หรือทารุณ ภาวะสงคราม ความรุนแรงจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธ์ ฯลฯ ส่วนความรุนแรงที่เกิดโดยบุคคล ได้แก่ อาชญากรรม ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ตลอดจนการฆ่าตัวตาย(อนุชาติ พวงสำลีและอรทัย อาจอ่ำ,2539) สอดคล้องกับแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) ในทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ (Maslow is Theory of Need Gratification)

มาสโลว์ (Maslow) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยม ซึ่งนักจิตวิทยาคนนี้เชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เกิดมาดีและพร้อมที่จะทำสิ่งดี ถ้าความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มาสโลว์ (Maslow) เป็นผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้าถึงความต้องการของมนุษย์ โดยมองเห็นว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น ซึ่งความต้องการมนุษย์ มีมากมายหลายอย่างด้วยกัน เขาได้นำความต้องการเหล่านั้นมาจัดเรียงเป็นลำดับจากขั้นต่ำไปขึ้นสูงสุดเป็น 5 ขั้นด้วยกัน

1. ความต้องการด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ต้องการขจัดความเจ็บป่วย และต้องการรักษาความสมดุลของร่างกาย ทุกคนต้องการสิ่งเหล่านี้เหมือนกัน อาจแตกต่างกันเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเพศ วัย และสถานการณ์ ฯลฯ ความต้องการปัจจัย 4 ดังกล่าวข้างต้น หากเพียงพอแล้ว มนุษย์จะพัฒนาในขั้นต่อไป

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (safety needs) เมื่อได้รับความพึงพอใจทางด้านร่างกายแล้ว มนุษย์จะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สองคือ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย สิ่งที่แสดงถึงความต้องการขั้นนี้คือ การที่มนุษย์ชอบอยู่อย่างสงบ มีระเบียบวินัย ไม่รุกรานผู้อื่น ความต้องการระดับนี้อาจแยกย่อย เช่น ความมั่นคงในครอบครัว การมีบ้านแข็งแรงปลอดภัย มีความรักใคร่ปรองดองกันในครอบครัว ความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ มีรายได้ยุติธรรม ไม่ถูกไล่ออก งานไม่เสี่ยงอันตราย ผู้บังคับบัญชาที่มีความยุติธรรม ฯลฯ มีหลักประกันชีวิต เช่น มีผู้ดูแลเอาใจใส่ยามชรา ยามเจ็บไข้

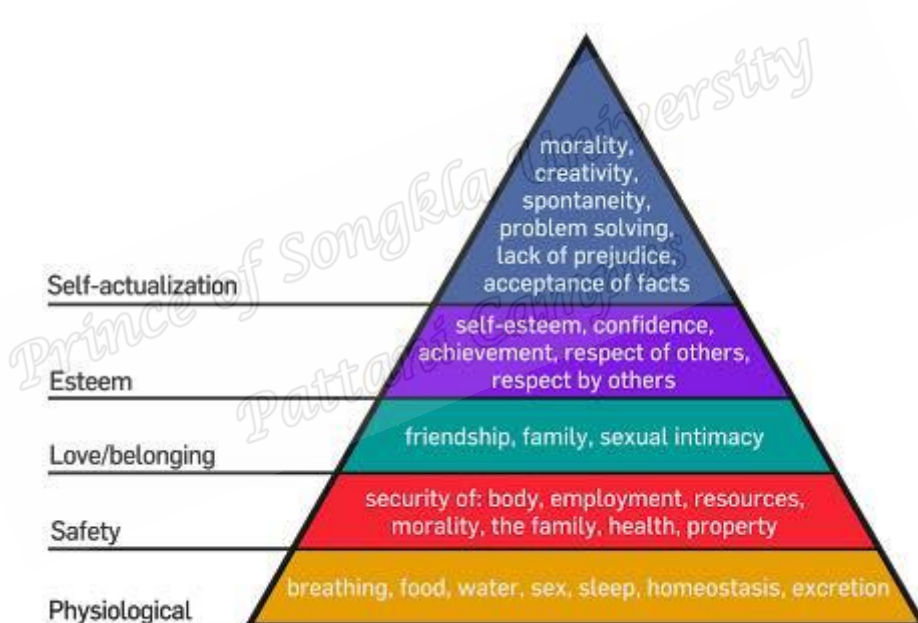
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (belongingness and love need) ความต้องการมีเพื่อน ความต้องการการยอมรับจากกลุ่ม ต้องการแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม ต้องการรักคนอื่นและได้รับความรักจากคนอื่น ต้องการความรู้สึกว่าสังคมเป็นของตน

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และความภาคภูมิใจ (self-esteem need) ได้แก่ ต้องการยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอ ต้องการเกียรติยศชื่อเสียงจากสังคม ต้องการนับถือตนเอง มีความมั่นใจตนเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น ต้องการความมั่นใจในตนเอง และรู้สึกตนเองมีคุณค่า

5. ความต้องการตระหนักในตนเอง (self-actualization need) ได้แก่ ต้องการรู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง เปิดใจรับฟังคำวิจารณ์โดยไม่โกรธ ต้องการรู้จักแก้ไขตนเองในส่วนที่ยังบกพร่อง

ต้องการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับตนเอง ต้องการค้นพบความจริง พร้อมทั้งจะเปิดเผยตนเองโดยไม่มีเกรงกลัว ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จด้วยตัวเอง แนวคิดตามทฤษฎีของมาสโลว์ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม บุคคลที่พัฒนาถึงขั้นตระหนักในตนเอง (self-actualization) เป็นบุคคลที่มีจริยธรรม มีวินัยในตนเอง และมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย การพัฒนาจากขั้นต้นไปสู่ขั้นต่อ ๆ ไปนั้น ต้องอาศัยความ “พอ” ของบุคคล ซึ่งความพอนี้ นอกจากจะขึ้นกับสภาพทางกายแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความรู้สึกพอดีด้วย จึงมีได้หมายความว่าทุกคนจะต้องได้รับการสนองตอบความต้องการพื้นฐานเท่า ๆ กัน แต่เป็นไปตามลำดับขั้น เหมือน ๆ กัน

พรณี ข. เจนจิต (2538 :461-476) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์ว่ามาสโลว์กำหนดความต้องการของมนุษย์จากขั้นต่ำสุดไปสู่ขั้นสูงสุดเป็น 7 ขั้นด้วยกัน โดยที่มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นสูงต่อไป ถ้าความต้องการในขั้นต้น ๆ ได้รับการตอบสนองแล้ว ลำดับ 7 ขั้นของความต้องการมีดังนี้

ภาพที่ 1 ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

จะเห็นได้ว่า ความต้องการด้านความปลอดภัยยังคงเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่ที่มนุษย์ทุกคนปรารถนาให้เกิดขึ้น ตามแนวคิดของมาสโลว์แล้ว ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคงนั้น อยู่ในลำดับขั้นความต้องการในลำดับที่ 2 หลังจากความต้องการด้านสรีระ นั้นก็หมายความว่า ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมนุษย์ทุกคนย่อมให้ความสำคัญและมีความต้องการได้รับความปลอดภัย

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ติน ปรัชญฤทธิ์ (2536) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การสนับสนุนให้วิธีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุด โดยสิ้นเปลืองน้อยที่สุด นั่นก็คือ การลดค่าใช้จ่ายด้านวัสดุและบุคลากรลง ในขณะที่เพิ่มความแม่นยำ ความรวดเร็ว และความราบเรียบของการบริหารให้มากขึ้น

ทิพาวัต เมฆสุวรรณ (2538) ได้ให้ความหมายว่า โดยประสิทธิภาพในระบบราชการมีความหมายรวมถึงผลิตภาพและประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา คือ

1. ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต (Input) ได้แก่ การใช้ ทรัพยากรการบริหารคือ คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดการสูญเสีย น้อยที่สุด
2. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร (Process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐานรวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม
3. ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ (Outcome and Result) ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทนเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการ ทำงานและบริการ เป็นที่พอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการ

ประสิทธิภาพ จึงหมายถึง การมีสมรรถภาพสูง มีระบบระเบียบ และแผน การทำงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ รวมถึงความคุ้มค่าที่ได้จากผลผลิต นั่นคือ การใช้ทรัพยากร เงิน คน วัสดุ และการจัดการให้คุ้มค่าที่สุด

การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานว่าเป็นการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม ความสามารถและทักษะในการทำงานของตนเองหรือผู้อื่นให้ดีขึ้นเจริญขึ้นเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายขององค์การ อันจะทำให้ตนเองหรือผู้อื่นให้ดีขึ้นเจริญขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ อันจะทำให้ตนเองผู้อื่นและองค์การเกิดความสุขในที่สุด ซึ่งการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์การหรือการพัฒนาสังคม นอกจากนั้นการพัฒนาตนเองกับการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานยังมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดอีกด้วย กล่าวคือประการแรกก่อนที่ คนจะเข้าสู่การทำงานในองค์การหนึ่ง ๆ นั้น บุคคลนั้นต้องมีความรู้ความสามารถมีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการนั้นต้องการ ซึ่งบุคคลจะมีคุณสมบัติตามที่องค์การกำหนดนั้นก็จะต้องมีการพัฒนาตนเองหรือได้รับการพัฒนาจากสถาบันต่าง ๆ จนมีความสามารถเพียงพอที่จะเข้าสู่งานและทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สองเมื่อบุคคลเข้าสู่งานแล้ว ก็เป็นหน้าที่ขององค์การที่จะต้องพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพ (ความสามารถ) ในการทำงานให้ดีที่สุดเพื่อประสิทธิผลขององค์การจึงกล่าว ได้ว่า การพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานจะก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์การในที่สุดนั่นเอง (กันตยา เพิ่มผล, 2541)

1. ประสิทธิภาพในมิติค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต ได้แก่ การใช้ทรัพยากรด้านการเงิน คน วัสดุ เทคโนโลยี ที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่าและเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด
2. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร ซึ่งได้แก่การมีวิธีการทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐานรวดเร็วและให้เทคนิคที่สะดวกขึ้นกว่าเดิม

3. ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทนเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีในต่อปฏิบัติงานและการบริการเป็นที่น่าพอใจของผู้มารับบริการ (สมคิด บางโม, 2540)

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงและความปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยวิเคราะห์จากปัจจัย 4M ซึ่งประกอบด้วย Man Money Materials Management ทั้งนี้ในด้านของการจัดการนั้น จะวิเคราะห์ตาม แผนวงจรการบริหาร PDCA โดยการบริการนั้น มีแผน มีการปฏิบัติตามแผน มีการตรวจสอบ และในลำดับสุดท้ายมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นต้น

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

จินตวีร์ เกษมสุข (2557: 6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมเล็กหรือสังคมขนาดใหญ่ ได้มีส่วนช่วยเหลืออย่างเต็มที่ต่อสังคมนั้นๆ อันได้แก่ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การพิจารณาปัญหา การตั้งนโยบาย การตัดสินใจประเด็นสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาประชาชาติ และการประเมินความต้องการของสังคมนั้นๆ

จามะรี เชียงทอง (2549: 147) ได้กล่าวถึงประเด็นการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นนโยบายกระแสหลักตั้งแต่ทศวรรษ 1950 และ 1960 ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับรากหญ้า สะท้อนให้เห็นจากนโยบายการพัฒนาชุมชน ซึ่งพยายามกระตุ้นเน้นให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและร่วมทำกิจกรรมต่างๆ แต่ในทางปฏิบัติแล้วคนมักจะถูกดึงมาร่วมทำกิจกรรม แต่ไม่ค่อยมีส่วนในการกำหนดนโยบาย เพราะนโยบายมักจะถูกกำหนดมาจากส่วนกลางแล้ว นอกจากนี้ ยังพบว่าในประเทศที่กำลังพัฒนาต่งเช่นประเทศไทย มีการเคลื่อนไหวและมีความตื่นตัวในความคิดเกี่ยวกับเรื่อง “ประชาสังคม” ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในลักษณะขององค์กรภาคประชาชนที่มีลักษณะถาวรพอสมควร องค์กรดังกล่าวเข้ามามีการจัดการกิจกรรมต่างๆ อย่างริเริ่มและอย่างต่อเนื่องโดยมิใช่แค่การรอคอยถูกเกณฑ์จากรัฐให้เข้าไปให้ความร่วมมือเช่นในอดีต ซึ่งรัฐบาลควรจัดการเรื่องการมีส่วนร่วมใหม่ในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

1. ต้องมีกระบวนการสร้างความตื่นตัวในหมู่ประชาชน เพื่อให้เกิดประชาชนที่มีความรู้และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2. กำจัดอุปสรรคทุกประการที่ขัดขวางการมีส่วนร่วม

3. จัดระบบการมีส่วนร่วมใหม่ โดยให้ชุมชนมีโอกาสในการจัดกิจกรรมของชุมชนที่จะส่งผลในการดำรงชีวิตของสมาชิกในชุมชนเอง

นอกจากนี้ ถวิลวดี บุรีกุล (2551: 1) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การมีส่วนร่วมปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 (2525 - 2529) เป็นต้นมา และรัฐได้ใช้การมีส่วนร่วมนี้เป็นเครื่องมือให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการของรัฐโดยที่คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมมีจำนวนมากแต่ก็ไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในแง่การเมืองการปกครองที่เห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของ

ชาวชนบท เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย และยังอาจเป็นการปูพื้นฐานมั่นคงสำหรับวิวัฒนาการ ไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่นได้ในบั้นปลายและได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเริ่มต้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่แต่ละคนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องและสนใจเป็นเรื่องๆ ไป เช่น การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำฝนการศึกษาการสาธารณสุข เป็นต้น ข้อสำคัญกิจกรรมเหล่านี้จะต้องสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน การมีส่วนร่วมยังอธิบายได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในความหมายที่แคบ คือการพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ โดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการหรือวิจาร์ณเนื้อหาของโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึงการให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนาขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น

3. ในเรื่องของการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจกระบวนการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้นๆ ด้วย

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นอาจเข้าใจอย่างกว้างๆ ได้ว่าเป็นการที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อเขา

5. การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึงการที่ประชาชนจะมีทั้ง สิทธิและหน้าที่ ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่างๆ การระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรงรักษาองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขัน ซึ่งหมายถึงว่า บุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้นได้เป็นผู้มีความริเริ่มและได้มุ่งใช้ความพยายามตลอดจน ความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น

7. การมีส่วนร่วม คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากรและระเบียบในสถาบันต่างๆ ในสภาพสังคมนั้นๆ ทั้งนี้โดยกลุ่มที่ดำเนินการ และความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่างๆ

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่น คือ ผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็นโดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกัน

2. เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ถวิลวดี บุรีกุล (2551: 1) กล่าวถึงเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. ต้องมีอิสรภาพ หมายถึง ประชาชนมีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้ร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใดไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม
2. ต้องมีความเสมอภาค ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมใดจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับเข้าร่วมคนอื่นๆ

3. ต้องมีความสามารถ ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ หมายความว่า ในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่าผู้เข้าร่วมมีเสรีภาพและเสมอภาค แต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ มิเช่นนั้นต้องเสริมสร้างความสามารถของประชาชนให้มีความสามารถเข้าร่วมได้

นอกจากนี้ จินตวีร์ เกษมสุข (2557: 6-9) ยังอธิบายถึงความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (The Significant of Public Participation) ซึ่งพิจารณาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 8 ซึ่งเป็นแนวนโยบายที่สำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่จะเอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคม ได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา
2. การมีส่วนร่วมสะท้อนให้เห็นถึงการเกี่ยวข้องโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในกรณีของการเอื้อให้เกิดการพัฒนา การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบายและการวางแผนดำเนินโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม
3. การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากทุนดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติ จะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ เพราะการดำเนินกิจกรรมโครงการตามนโยบายแผนงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจะส่งผลกระทบต่อเรื่องของการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความต้องการ

ของประชาชนที่มีผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และสามารถนำไปสู่การพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์

1. ความหมายของกลยุทธ์

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2556: 97) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง การวางแผนทางการใช้ทรัพยากรที่เหนือคู่แข่ง ปรับเปลี่ยนจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็ง สร้างวิกฤติให้เป็นโอกาสเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2551: 131-140) กล่าวว่า กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง การวางแผนงานสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งหากนำกลยุทธ์มาใช้ในการพัฒนาสังคม กลยุทธ์เหล่านั้นจะต้องเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการทั่วไป อาจมีลักษณะซับซ้อน ละเอียดอ่อน แหลคม และสามารถก่อประสิทธิผลในการพัฒนาสังคมอย่างสูง กลยุทธ์การพัฒนาสังคมมีจำนวนมาก เช่น การสร้างความร่วมมือ การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน หลักการมองปัญหาการพัฒนาสังคม กลวิธีการพัฒนาสังคม เป็นต้น

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ และคณะ (2553: 21) อธิบายว่า กลยุทธ์ คือ สิ่งที่ไม่ใช้วิธีการธรรมดา มีการใช้ความคิดเพื่อถ่วงถ่วงแนวทางที่ดีที่สุด และสามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทุกประเภทให้กลับเป็นประโยชน์ต่อองค์กรหรือหน่วยงาน ไม่ว่าในขณะนั้นองค์กรจะอยู่ในสถานการณ์ใดเปรียบหรือเสียเปรียบคู่แข่งขั้นก็ตาม

จักร ดิงศภักดิ์ (2553: 8) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นแผนการที่มุ่งให้องค์กรให้มีความได้เปรียบในการแข่งขันเหนือคู่แข่งจากความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์ กลยุทธ์เป็นเรื่องความเข้าใจในสิ่งที่คุณจะทำในสิ่งที่คุณต้องการจะเป็น และที่สำคัญที่สุด กลยุทธ์เป็นเรื่องของการมุ่งเน้นไปที่แผนการในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ อุทิศ ขาวเขียว (2549: 2) กล่าวว่า กลยุทธ์มีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมายดังนี้ Strengths - จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ Weaknesses - จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ Opportunities - โอกาสที่จะดำเนินการได้ Threats - อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์กร ซึ่ง SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในเพื่อเข้าใจสภาวะแวดล้อมในช่วงปัจจุบันที่เป็นอยู่ขององค์กร หรือเพื่อเข้าใจสภาวะแวดล้อมของกระบวนการพัฒนาในเรื่องนั้นๆ การวิเคราะห์ SWOT เป็นพื้นฐานของการกำหนดเป้าประสงค์ และเป็นข้อมูลเพื่อที่จะทำให้ทราบว่า องค์กรมีภาวะความพร้อมและสมรรถนะด้านปัจจัยการบริหารแค่ไหน และกำลังต้องเผชิญกับเงื่อนไขที่สำคัญ ทั้งที่เอื้อและเป็นอุปสรรคเพียงไร

อุทิศ ขาวเขียว (2549: 4) กล่าวว่า SWOT คือ เทคนิคอย่างหนึ่งที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำผลที่ได้ในรูปแบบของจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) มากำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการวางแผนและพัฒนาองค์กร

หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายนอกและ ภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง เหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถ ด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป (<http://www.stou.ac.th> สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2558)

การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ขององค์กร ทำให้มีข้อมูล ในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทาง สภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้น้อยที่สุดได้ ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องวิเคราะห์ทั้ง สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยมีขั้นตอนดังนี้ (<http://www.stou.ac.th> สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2558)

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร จะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรแหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายในคือ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิถีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงานและทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กร เพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้านี้ด้วย

- จุดแข็งขององค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั่นเอง ว่าปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

- จุดอ่อนขององค์กร (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั้นๆ เองว่าปัจจัยภายในองค์กรที่เป็นจุดด้อยข้อเสียเปรียบขององค์กรที่ควร ปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก ภายใต้การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรนั้นสามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานขององค์กรที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นโยบาย การเงิน การงบประมาณ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาและอัตรารู้หนังสือของประชาชน การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี หมายถึงกรรมวิธีใหม่ๆ และพัฒนาการทางด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้บริการ

- โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กร ใน ระดับมหภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้หน่วยงานเข้มแข็งขึ้นได้

- อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถ ส่งผลกระทบต่อในระดับมหภาค ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งองค์กรจะต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบดังกล่าวได้

3. ระบุสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับ จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-อุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกด้วยการประเมินสภาพแวดล้อม ภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกแล้ว ให้นำจุดแข็ง-จุดอ่อนภายในมาเปรียบเทียบกับ โอกาส-อุปสรรค จากภายนอกเพื่อดูว่าองค์กรกำลังเผชิญสถานการณ์เช่นใดและภายใต้สถานการณ์เช่นนั้นองค์กร ควรจะอย่างไร โดยทั่วไปในการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวนี้องค์กรจะอยู่ใน สถานการณ์ 4 รูปแบบ ดังนี้

3.1 สถานการณ์ที่ 1 (จุดแข็ง-โอกาส) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนา ที่สุด เนื่องจากองค์กรค่อนข้างจะมีหลายอย่าง ดังนั้น ผู้บริหารขององค์กรควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive –Strategy) เพื่อดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้และฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิด มาหาประโยชน์อย่างเต็มที่

3.2 สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-ภัยอุปสรรค) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้าย ที่สุด เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายในหลายประการ ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุดคือกลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) เพื่อพยายาม ลด หรือหลบหลีกภัยอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่จะทำให้องค์กรเกิดความ สูญเสียที่น้อยที่สุด

3.3 สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส) สถานการณ์องค์กรมีโอกาเป็นข้อได้เปรียบ ด้านการแข่งขันอยู่หลายประการ แต่ติดขัดอยู่ตรงที่มีปัญหาอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้นทางออกคือกลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented Strategy) เพื่อจัดหรือแก้ไขจุดอ่อน ภายในต่างๆ ให้พร้อมที่จะฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดให้

3.4 สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค) สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อม ไม่เอื้ออำนวยต่อการ ดำเนินงาน แต่ตัวองค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการ ดังนั้น แทนที่จะ รอจนกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถที่จะเลือกกลยุทธ์การแตกตัวหรือขยายขอบข่าย กิจการ (Diversification Strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีสร้างโอกาสในระยะยาวด้านอื่น ๆ แทน

กล่าวโดยสรุปกลยุทธ์ คือ การวางแผนงานที่มีลักษณะพิเศษภายใต้การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการใช้ความคิดเพื่อถ่วงถ่วงแนวทางที่ดีที่สุด และสามารถเปลี่ยนแปลง สถานการณ์ทุกประเภทให้กลับเป็นประโยชน์ต่อองค์กรหรือหน่วยงาน การกำหนดกลยุทธ์ เปรียบเสมือนการเตรียมความพร้อมสู่ความสำเร็จ โดยมีขั้นตอนของการระดมสมองในการวิเคราะห์ สถานะแวดล้อม หรือ ตัดสินใจแนวทางเลือกที่ยอมรับร่วมกัน และปรับปรุงกำหนดทิศทาง ตลอดจนมี

กลไกบทบาทที่ชัดเจนเหมาะสม โดยนำเอาการวิเคราะห์ SWOT มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารสังคม ทั้งนี้การวิเคราะห์ SWOT จะสามารถทำให้เข้าใจสถานะแวดล้อมในช่วงปัจจุบันที่เป็นอยู่ของชุมชน หรือเพื่อเข้าใจสถานะแวดล้อมของกระบวนการพัฒนาชุมชนที่กำลังดำเนินอยู่ และถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์หรือแผนงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร ทำให้ทราบว่า การบริหารเป็นกระบวนการ ที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะการนำเอาแนวคิดในการบริหารมาปรับใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างเป็นระบบและนำไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จะต้องนำองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารมาใช้ในการจัดระบบความคิดและวิธีปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่การสร้างสังคมที่มีความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งกระบวนการที่สำคัญ คือการกำหนดแผนงานในรูปแบบของแผนกลยุทธ์ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสภาพปัญหาของชุมชน เพื่อถ่วงดุลเป็นแนวทางที่ดีที่สุดในการเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งควรเกิดจากความร่วมมือร่วมใจระหว่างหน่วยงานของรัฐ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนาและประชาชนในชุมชน ทั้งนี้ ควรมีกลไกเกี่ยวกับบทบาท และอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนเหมาะสมกับการบริหารสังคมอำเภอแม่ลานให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย ควรมีความเข้าใจในบริบทของชุมชนและให้ความสำคัญกับประชาชนซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยมีขั้นตอนของการระดมสมองในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม หรือ ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เกิดจากการยอมรับร่วมกัน ผ่านกระบวนการประชาสังคม ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนเจ้าของชุมชนมีโอกาสพูดคุยหารือกับหน่วยงานของรัฐ ผู้นำต่างๆ ในการกำหนดประเด็นปัญหาข้อแก้ไขที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน สิ่งเหล่านี้คือกระบวนการในการบริหารสังคม ดังนั้น การกำหนดกลยุทธ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมนั้นเปรียบเสมือนการเตรียมความพร้อมสู่ความสำเร็จนั่นเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

พิชามณูรุ จิระกาญจน์ (2554) ศึกษาเรื่อง วิธีการดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เป็นการศึกษาเพื่อคลี่คลายเป้าประสงค์ของการวิจัยในเรื่องสถานการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อการศึกษาวิจัยพบว่าวิธีการดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธอย่างไร และเพื่อศึกษาวัฒนธรรมไทยพุทธเพื่อเปรียบเทียบกับอดีตกับปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษาพบว่าการดำรงตนของชาวไทยพุทธในเขตพื้นที่ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้ที่มีความมั่นคงในหลักศาสนาและสามารถปฏิบัติตามหลักการทางศาสนา และตามแนวทางคำสอนของพระพุทธเจ้า พุทธศาสนายังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และแม้ว่าจะอยู่ท่ามกลางปัญหาความไม่สงบแต่ชาวไทยพุทธที่นี่ยังมีความรู้สึกถึงความปลอดภัย อีกทั้งยังสามารถปรับตัวในการเปลี่ยนแปลงเวลาในการปฏิบัติตนตามจริยธรรม

ประเพณี เพื่อทำกิจกรรมที่สำคัญของชาวพุทธ โดยสามารถอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ๆ ได้ดีในสังคม มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพและมีการคบค้าสมาคมช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อความอยู่รอดในชีวิตและเพื่อความ สุข

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึงองค์ความรู้ที่ประชาชนชาวไทยพุทธที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลสุระสมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดความปลอดภัยภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบที่ยังคงเกิดขึ้น โดยพบว่าประชาชนมีวิธีการปรับตัวด้วยการปรับเปลี่ยนเวลาในการทำกิจกรรมประจำวัน โดยเฉพาะการทำกิจกรรมที่สำคัญของชาวพุทธ และมีการปฏิสัมพันธ์กับประชาชนผู้นับถือศาสนาอื่นที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันด้วยความเคารพซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธ์ไมตรีและเอื้อประโยชน์ต่อความปลอดภัยของตนเอง

สุวิมล แซ่ก่อง (2553) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาอำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยได้ทำการศึกษาสภาพและระดับของการบริหารจัดการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินฯ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการรักษาความปลอดภัย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารจัดการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐฯ ในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา อยู่ในระดับสูง โดยพิจารณาจากสภาพขั้นตอนการปฏิบัติงานการป้องกันภัยในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำเป็นต้องมีการฝึกซ้อมการป้องกันภัยอยู่ตลอดเวลา ในขั้นตอนการปฏิบัตินั้นอาจมีกิจกรรมของการอบรมให้ความรู้ในการป้องกันภัยความไม่สงบที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการมีขั้นตอนการปฏิบัติงานการป้องกันภัยความไม่สงบต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมถึงการมีอุปกรณ์ ยานพาหนะ และสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะปฏิบัติงานการป้องกันภัยอยู่ตลอดเวลา และในขั้นตอนการป้องกันภัยที่ขาดไม่ได้ คือ การได้รับความร่วมมือจากประชาชนและจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันของประชาชนในการปฏิบัติงานเนื่องจากภัยความไม่สงบที่เกิดขึ้น และภายหลังจากการปฏิบัติงานการป้องกันภัยจะต้องมีการทบทวนและติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีการประเมินว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการบริหารจัดการในการนำนโยบายการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไปปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้ว

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึงกระบวนการและองค์ความรู้ที่หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยนำมาใช้ในการบริหารจัดการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการป้องกันภัยความไม่สงบให้กับประชาชนผู้อาศัยในพื้นที่อำเภอเบตง ได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ มีการทบทวนและติดตามผลการปฏิบัติ โดยการประเมินผลจากความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ ทำให้สามารถบริหารจัดการด้านการรักษาความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลความสำเร็จ

สมฤดี สกฤประดิษฐ์ (2551) ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของชาวไทยพุทธในภาวะการณ์ไม่สงบ จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จากการศึกษาพบว่า ชุมชนชาวไทยพุทธมีการปรับตัว 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับบุคคล การปรับตัวของสมาชิกในชุมชนมีรูปแบบหลากหลาย แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย โดยที่ผู้นำ (ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ) เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสานสัมพันธ์ภายในชุมชน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกความร่วมมือให้สมาชิกในชุมชนหันมาต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านกิจกรรมการรวมกลุ่ม โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ทำให้สมาชิกในชุมชนเห็นความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันตนเองจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น

2. ระดับครอบครัว การปรับตัวในระดับครอบครัว มีการเปลี่ยนแปลงเวลาในการทำงานและรูปแบบการเดินทางเพื่อความปลอดภัย หรือมีการปรับตัวด้วยการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับตนเอง ในส่วนของครอบครัวที่มีบุตรหลานอยู่ในวัยเรียนก็จะมีปรับตัวเรื่องสถานที่เรียนด้วยการส่งบุตรหลานไปเรียนนอกพื้นที่เพราะไม่มั่นใจในความปลอดภัยของบุตรหลานในการเดินทางและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่จากสาเหตุที่โรงเรียนปิดการเรียนการสอนบ่อยทำให้อาจารย์และนักเรียนขาดขวัญและกำลังใจในการเรียนการสอน

3. ระดับชุมชน ชุมชนบ้านบางน้อยมีกระบวนการปรับตัวที่เห็นได้ชัด คือ การรวมกลุ่ม โดยที่การรวมกลุ่มนั้นมีทั้งที่เกิดจากการสนับสนุนของภาครัฐและเกิดขึ้นจากกระบวนการของชุมชนเองทั้งนี้มีการรวมกลุ่ม 2 รูปแบบ คือ การรวมกลุ่มแบบเป็นทางการและการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการซึ่งการรวมกลุ่มดังกล่าวส่งผลให้สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีปรองดองกันมากขึ้น ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึงกระบวนการในการสร้างความปลอดภัยของชุมชนตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส กระบวนการดังกล่าวเป็นรูปแบบการปรับตัวโดยมีผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสานสัมพันธ์ภายในชุมชน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกความร่วมมือให้สมาชิกในชุมชนหันมาต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านกิจกรรมการรวมกลุ่มภายในชุมชน ทั้งนี้กิจกรรมการรวมกลุ่มดังกล่าวเกิดจากกระบวนการของชุมชนเองและการสนับสนุนของภาครัฐ ส่งผลให้สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีปรองดองกันมากขึ้นซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ทัศนีย์ ลักษณ์ภินชัช (2551) ศึกษาเรื่อง การบริหารสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเมือง ผลการวิจัยพบว่า มีเหตุปัจจัยร่วมในกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเมือง พอสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนเป็นเหตุที่ทำให้ชาวชุมชนมารวมตัวกันเป็นพลังขับเคลื่อนในการจัดการกับปัญหาของชุมชน ในรูปแบบของกลุ่มช่วยเหลือตัวเอง (Self - Help Group) เนื่องจากการใช้บริการจากภาครัฐมีความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ในการจัดการกับปัญหาชุมชน ใช้หลักตรรกะ (Logic) หรือความเป็นเหตุเป็นผล (Causes and Effects) เป็นพื้นฐาน โดยตั้งอยู่บนฐานความคิดที่เป็นความจริง (Reality) คำนึงถึงหลักศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ (Human

Dignity) หลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights) หลักประชาธิปไตยและหลักความถูกต้องตามกฎหมายของบ้านเมืองและกติกาสังคม (Legal Rights and Social Rights)

2. สภาพปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เป็นตัวเร่งหรือตัวกระตุ้น (Catalyst) ให้ชาวชุมชนค้นหาผู้นำตามธรรมชาติ (Natural Leader) ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางความคิดของคนในชุมชนให้มองเห็นภาพแห่งอนาคตและสามารถสื่อสาร “ขายและขยาย” ความคิด ความเชื่อ และปรัชญาของตน ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รู้ได้เห็น มีการโน้มน้าวชักจูงให้เห็นความสำคัญทำให้ชาวชุมชนเข้ามาร่วมกระบวนการจัดการกับปัญหามากขึ้น

3. ชาวชุมชนจะรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน โดยวิธีคิดในการจัดการกับปัญหาในอันดับแรก คือ การคิดเอาตัวรอด (Survive) ต่อมาคือค้นหาต้นเหตุแห่งปัญหาและลงมือกระทำการบางอย่างตามประสบการณ์ของชาวชุมชนความสำเร็จขึ้นอยู่กับศักยภาพของชุมชนและผู้นำชุมชน รวมทั้งกระบวนการมีส่วนร่วมในวิธีการจัดการกับปัญหาชุมชนอย่างถูกวิธี ซึ่งต้องไม่ขัดแย้งกับกติกาสังคม

4. วิธีปฏิบัติในการจัดการกับปัญหาของชุมชนขึ้นอยู่กับบริบทของปัญหาภาวะผู้นำชุมชนวิสัยทัศน์ผู้นำการบริหารวิสัยทัศน์ และการบูรณาการความคิดร่วมของชาวชุมชนในการจัดการกับปัญหาของชุมชนอย่างถูกวิธีตามความเป็นจริง

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวพบว่าชุมชนมีสภาพปัญหาที่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหด้วยตัวเอง เนื่องจากการใช้บริการจากภาครัฐล่าช้า โดยชุมชนมีการรวมตัวกันจัดการกับปัญหาด้วยตนเองซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการบริหารสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนทำให้ชุมชนสามารถสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหาที่มีระบบในการแก้ไขปัญหาให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสมตามกฎหมายและศีลธรรม ทั้งนี้ผู้นำจะมีบทบาทเป็นอย่างมากในการจัดการปัญหาของชุมชนผ่านกระบวนการบริหารวิสัยทัศน์และการบูรณาการความคิดร่วมของชุมชนทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ตามความเป็นจริง และมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาวิจัยกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานีโดยเฉพาะประเด็นการสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเองเป็นลำดับแรก เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นประชาชนในชุมชนต่างรับรู้มาโดยตลอด มีความตระหนักและเข้าใจกับสภาพปัญหาการสร้างกระบวนการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นจะสามารถดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้องและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

กีเราะ อาลี (2556,62-68) ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาสจากการศึกษาพบว่าผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในด้านการประสานความร่วมมือสนับสนุนและจัดกิจกรรมระหว่างชาวบ้านกับชุดพัฒนาสันติตามโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขและพบว่าผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ควรมีแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. ควรให้ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการจัดอบรมหน่วยงานภาครัฐที่จะลงปฏิบัติงานในพื้นที่เกี่ยวกับภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของคนในพื้นที่

2. พัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
3. ควรส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนใช้มัสยิดเป็นสถานที่ไว้สำหรับการประชาสัมพันธ
4. พัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนให้เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น
5. ควรจัดอบรมให้ความรู้กับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ก่อนดำเนินโครงการ
6. ควรให้หน่วยงานภาครัฐและผู้นำชุมชนติดตามประเมินผลโครงการทุกเดือน

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึงบทบาทของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพบว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพและบทบาทของผู้นำชุมชน โดยเฉพาะด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดโครงการกระบวนการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือและให้ความไว้วางใจ หากสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนได้ก็จะสามารถทำให้โครงการประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้นและเมื่อผู้นำชุมชนมีองค์ความรู้ที่เหมาะสมก็จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับตนเองนำไปสู่ความมุ่งมั่นในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ งานวิจัยดังกล่าว มีประเด็นเรื่องการให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้นำซึ่งนอกจากการได้รับการยอมรับจากประชาชนแล้ว ผู้นำยังต้องยอมรับในความสามารถของตนเอง โดยมีการพัฒนาองค์ความรู้ของตนเอง ให้สามารถนำองค์ความรู้และความเคารพนับถือมาเสริมกันเพื่อให้สามารถดำเนินโครงการอย่างมีระบบและมีความถูกต้อง ประเด็นการให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ของผู้นำชุมชนนั้น นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาระบบการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เพราะถือว่าผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่ใช้องค์ความรู้ในการจัดการความปลอดภัยของชุมชน ดังนั้น การที่ผู้นำชุมชนมีองค์ความรู้ที่เหมาะสม จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชนในการให้ความร่วมมือในการจัดการด้านความปลอดภัย ตลอดจนสามารถส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนนั่นเอง

กรอบแนวคิด

สถานการณ์การก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบันยังคงมีความรุนแรงและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นปัญหาสังคมที่มีความละเอียดอ่อนซับซ้อน และเกิดความขัดแย้งเรื้อรัง รวมถึงมีความเชื่อมโยงกับบริบทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมิติทางประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม กลไกการบริหารจัดการของรัฐ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมีการเคลื่อนไหวก่อเหตุการณ์หลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อเหตุความรุนแรงทำให้ประชาชนเจ้าหน้าที่รัฐได้รับบาดเจ็บสูญเสียชีวิตหรือทรัพย์สินจำนวนมาก ซึ่งยังไม่ปรากฏแนวทางการแก้ไขปัญหอย่างจริงจังและนำไปสู่ความสงบสันติได้อย่างเป็นรูปธรรม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างรับรู้และเกิดความรู้สึกหวาดกลัวหวาดระแวงมีความไม่มั่นใจในความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบดังกล่าว ประชาชนจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย รูปแบบการปรับตัวของประชาชน ได้แก่การเปลี่ยนแปลงเวลาในการประกอบอาชีพ การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือการเดินทาง

ไปทำกิจกรรมนอกบ้านเหล่านี้เป็นต้น และเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะประชาชนมีความปรารถนาที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความมั่นคงและปลอดภัย ซึ่งความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติของทุกคน

อย่างไรก็ตามแม้ว่าอำเภอแม่ลานจะมีสถิติการเกิดเหตุการณ์เกี่ยวกับความมั่นคงน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นๆ แต่สถิติเหล่านั้นไม่สามารถเป็นเครื่องยืนยันถึงความปลอดภัยได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมุ่งหมายให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยอย่างแท้จริง โดยจะต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีการศึกษาบริบทชุมชนภูมิสังคมของอำเภอแม่ลานเพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการและนำไปสู่การกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน

การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เป็นบทบาทสำคัญของผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ที่จะต้องมีความตระหนักและให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาโดยมีการช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการสร้างวางแผนการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างองค์ความรู้ และการประเมินผลการปฏิบัติ ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวเรียกว่า กระบวนการบริหารสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของชุมชนและสถานการณ์สังคม และจะก่อให้เกิดการขับเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงสังคม ไปสู่สังคมที่มีความมั่นคงปลอดภัย ทั้งนี้การบริหารสังคมต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมอย่างมีระบบระเบียบ เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมซึ่งหัวใจของการบริหารสังคมก็คือ การมีส่วนร่วมของคนในสังคมทั้งนี้การกระทำทางสังคมจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสถานการณ์ เวลา เงื่อนไข การปฏิบัติ และกลยุทธ์ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม

กระบวนการบริหารสังคมจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนกระบวนการและวิธีการต่างๆ ซึ่งจะต้องทำการศึกษากระบวนการบริหารสังคมว่าชุมชนได้ดำเนินการอย่างไร แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์ว่าการดำเนินการตามกระบวนการนั้นๆ ใช้องค์ความรู้ใดบ้างกระบวนการและองค์ความรู้เหล่านั้นสามารถสร้างความมั่นคงปลอดภัยได้จริงหรือไม่อย่างไร ซึ่งองค์ความรู้ในการบริหารสังคม หมายถึง นโยบาย แผน แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชนหรือผู้นำศาสนา รวมถึงความรู้หรือภูมิปัญญาของประชาชนซึ่งนำมาประกอบรวมกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

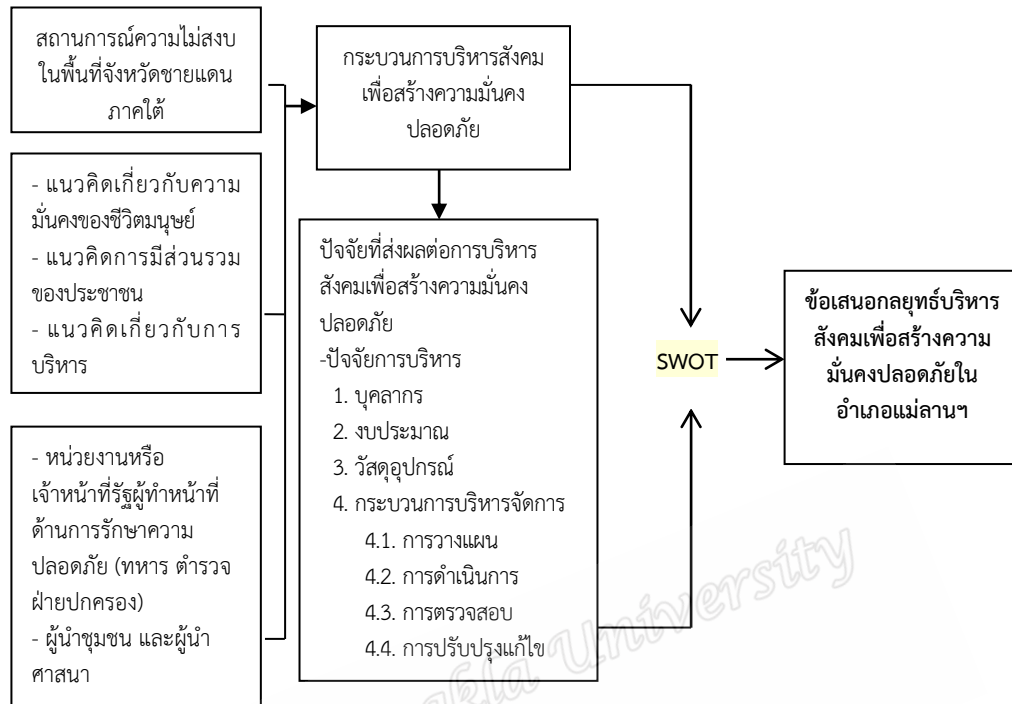
การมีส่วนร่วมที่เปรียบเป็นพลังขับเคลื่อนของสังคม โดยถือเป็นทุนทางสังคมที่มีคุณค่า ทุนทางสังคมนั้นเป็นรูปแบบของการจัดการทางสังคม เช่น ความเชื่อบรรทัดฐานและเครือข่ายซึ่งจะทำให้สังคมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปอย่างร่วมมือสอดคล้อง นั่นคือในสังคมที่สมาชิกสอดคล้องมีเครือข่ายทางสังคมแนบแน่นมีบรรทัดฐานของการช่วยเหลือกันต่างตอบแทนมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งสามารถนำเอาทุนทางสังคมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารสังคมเพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยได้

การบริหารสังคมให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมีการวิเคราะห์สภาพของชุมชน กล่าวคือ มีการวิเคราะห์บริบทของชุมชนวิเคราะห์กระบวนการและองค์ความรู้ที่ใช้ในการบริหารสังคม เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในปัจจุบันมีการค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการบริหารสังคม วิธีการดังกล่าวเรียกว่า SWOT ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานภาครัฐเข้าใจสภาวะแวดล้อมของชุมชนและกระบวนการบริหารสังคมหากมุ่งหวังที่จะพัฒนาสังคมให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย การวิเคราะห์ SWOT เป็นพื้นฐานของการกำหนดวัตถุประสงค์และเป็นข้อมูลเพื่อที่จะทำให้ทราบว่าอำเภอแม่ลานมีภาวะความพร้อมและสมรรถนะด้านปัจจัยการบริหารแค่ไหน และกำลังต้องเผชิญกับเงื่อนไขที่สำคัญ ทั้งที่เอื้อและที่เป็นอุปสรรคเพียงไร ทั้งนี้การวิเคราะห์ SWOT ถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์หรือแผนงานที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านความปลอดภัยของประชาชนในอำเภอแม่ลานได้

กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง การวางแผนงานสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งหากนำกลยุทธ์มาใช้ในการพัฒนาสังคมกลยุทธ์เหล่านั้นจะต้องเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการทั่วไป และสามารถก่อประสิทธิผลในการพัฒนาสังคมอย่างสูง เช่น การสร้างความร่วมมือการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน กลวิธีการพัฒนาสังคม เป็นต้น ดังนั้น กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลานต้องการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของชุมชน ไปสู่การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทชุมชน ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพและหวังผลทางปฏิบัติมากกว่าวิธีการโดยทั่วไป ทั้งนี้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นจะเป็นตัวเร่งหรือกระตุ้นให้ประชาชนมีการรวมตัวกันสร้างพลังขับเคลื่อนในการจัดการปัญหาที่มีการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติในการป้องกันระงับภัยให้กับตนเอง ครอบครัว และชุมชน ดังนั้น การกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จึงต้องมีการดำเนินการตามกระบวนการที่กล่าวถึงข้างต้น เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างแท้จริง ดังปรากฏตามภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ในครั้งนี้ เป็นการศึกษากระบวนการและปัจจัยในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ในการได้มาซึ่งข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการและองค์ความรู้ต่างๆ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แบบแผนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำมาประมวลผลหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่าความถี่
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Group Discussion) กับเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ โดยการพูดคุยตามหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดเกี่ยวกับบริบทชุมชน การรับรู้และการปรับตัว กระบวนการและองค์ความรู้ในการจัดการความปลอดภัยชุมชน เป็นต้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ประกอบด้วย จำนวนเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีหน้าที่รักษาความมั่นคงปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวน 1,449 คน (ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2559) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการแทนค่าสูตรของ Taro Yamane ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 จำนวน 314 คน การแทนค่าสูตรของ Taro Yamane (ซีเมพร กาญจนกิจสกุล, 2555 : 86) โดยกำหนดให้ ($\alpha = 0.05$) มีรายละเอียดดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้ (0.05)

N = ขนาดประชากรที่มีบทบาทในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยอำเภอแม่ลาน
จำนวน 1,449 คน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้ = 5%

$$= \frac{1,449}{1 + 1,449(0.05)^2} = 314$$

จากขนาดตัวอย่างของประชากร จำนวน 314 คน นำมาแบ่งสัดส่วนเป็น 4 กลุ่มตามจำนวนประชากรที่มีบทบาทในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ดังนี้คือ

2.1.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีประชากรจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 12 จากจำนวน

ประชากรทั้งหมด ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 คน $\left(\frac{12 \times 314}{100} \right) = 38$ คน

2.1.2 เจ้าหน้าที่ทหาร มีประชากรจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 18 จากจำนวน

ประชากรทั้งหมด ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 คน $\left(\frac{18 \times 314}{100} \right) = 56$ คน

2.1.3 สมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดน (อส.) มีประชากรจำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ

13 จากจำนวนประชากรทั้งหมด ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 คน $\left(\frac{13 \times 314}{100} \right) = 41$ คน

2.1.4 ชุตรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีประชากรจำนวน 820 คน คิด

เป็นร้อยละ 57 จากจำนวนประชากรทั้งหมดใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 179 คน

$$\left(\frac{57 \times 314}{100} \right) = 179 \text{ คน}$$

2. กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

การสนทนากลุ่ม (Group Discussion) ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง) ผู้นำชุมชน และผู้นำศาสนา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทในการจัดการความปลอดภัย และประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 - 12 คน ได้แก่ ตำบลแม่ลาน ตำบลป่าไร่ และตำบลม่วงเตี้ย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ความหลากหลายของข้อมูลและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน โดยแบ่งเครื่องมือเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี สถานภาพการสมรส และบทบาทในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยมีประเด็นคำถาม 7 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ ด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการวางแผน ด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน ด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ ลักษณะข้อความเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มาก
- 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

โดยคะแนนเฉลี่ยที่ได้นำมาแปลความความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้(ลิ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2538: 156 - 157)

- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ทั้งนี้ การจัดทำแบบสอบถามมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ องค์กรความรู้และกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารสังคม เพื่อเป็นแนวทาง

ในการศึกษา กำหนดขอบเขตที่ต้องการศึกษา แล้วสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและสาระที่ศึกษา ทั้งนี้ ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะนำทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. แบบสอบถามที่สร้างขึ้น จะดำเนินการสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคม ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยที่นำมาใช้ในการบริหารสังคม ในประเด็นนี้จะสอบถามเกี่ยวกับ 4 M ได้แก่ Man (บุคลากร) Money (เงิน) Management (การบริหารจัดการ) และ Material/Machine วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ)

2.2 กระบวนการดำเนินการบริหารสังคม โดยนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาเชื่อมโยงประเด็นคำถาม ประกอบด้วย

2.2.1 P (Plan) คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดขึ้น

2.2.2 D (Do) คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2.3 C (Check) คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด

2.2.4 A (Action) คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหาหรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความคิดเห็น ความเห็นชอบ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

3.1 ดร.สุรวุฒน์ ช่อไม้ทอง อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.2 ดร.ชัยวัฒน์ โยธี อาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

3.3 พันตำรวจเอกพิทักษ์ อุทัยธรรม รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ อดีตผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

4. นำข้อเสนอแนะและผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถาม เพื่อพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือให้มีความถูกต้อง ได้พิจารณาแบบสอบถามและให้คะแนนค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หรือค่า IOC (Item Objective Congruence index) โดยจากการให้คะแนนค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือหรือค่า IOC (Item Objective Congruence index) ของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หรือค่า IOC (Item Objective Congruence index) ซึ่งจะเป็นดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและประเด็นที่ต้องการทราบ โดยสูตรที่ใช้คำนวณ คือ $IOC = \frac{\sum R/n}{N}$

เมื่อ $IOC =$ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและประเด็นที่ต้องการทราบ

$$R = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละระดับ}}{\text{ความสอดคล้อง}}$$

$$n = \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

5. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทำการทดลองใช้กับประชาชนในชุมชนอื่น ที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาหาความเที่ยงตรง โดยการทดลองจากคำถามแต่ละข้อ และสังเกตพฤติกรรมของผู้ตอบว่าเข้าใจในข้อคำถามหรือไม่ อย่างไร ถ้าเข้าใจแสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรง และสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาใช้เก็บข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การสนทนากลุ่ม (Group Discussion) ดำเนินการจัดกลุ่มประชากรแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ตำบลแม่ลาน ตำบลป่าไร่ และตำบลม่วงเตี้ย ตำบลละ 6 -12 คน มาร่วมวงสนทนากัน ในการสนทนากลุ่มจะมีแนวคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแบบกว้าง พร้อมทั้งมีอุปกรณ์ประกอบในการเก็บข้อมูล เช่น การบันทึกเสียง และการบันทึกภาพ เป็นต้น เนื้อหาในการสนทนาจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบริบทชุมชน การรับรู้และการปรับตัว กระบวนการและองค์ความรู้ในการจัดการความปลอดภัยชุมชน เป็นต้น ระหว่างการพูดคุยจะมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง มีผู้จัดบันทึกเป็นผู้จัดย่อเนื้อหาการสนทนา มีการถ่ายภาพนิ่งและมีเทปบันทึกเสียงบันทึกรายละเอียดของการพูดคุย เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนา ผู้บันทึกจะถอดรายละเอียดจากเทปที่บันทึกไว้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป ทั้งนี้ การสนทนาจะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และประสบการณ์ระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่บางข้อมูลมีความไม่ชัดเจน ผู้วิจัยก็จะตั้งคำถามเพิ่มเติมจากที่กำหนดเอาไว้ ในการได้ข้อมูลจากการสนทนาผู้วิจัยเน้นการได้มาซึ่งข้อมูลในประเด็นดังนี้

1. บริบทพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
2. การรับรู้และการปรับตัวภายใต้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. รูปแบบและปัจจัยที่นำมาใช้ในกระบวนการบริหารสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
4. บทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นในการจัดการด้านความมั่นคงปลอดภัย
5. องค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการบริหารสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

6. ความต้องการของประชาชนในการจัดการด้านความมั่นคงปลอดภัย
7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่น เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากขนาดประชากรตัวอย่าง จำนวน 314 คน นำมาแบ่งสัดส่วนเป็น 4 กลุ่มตามจำนวนผู้มีหน้าที่หรือมีบทบาทในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ดังนี้คือ

1.2.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 12 จากจำนวนประชากรทั้งหมด ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 คน

1.2.2 เจ้าหน้าที่ทหาร จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 18 จากจำนวนประชากรทั้งหมด ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 คน

1.2.3 สมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดน (อส.) จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 13 จากจำนวนประชากรทั้งหมด ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 คน

1.2.4 ชุติรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวน 820 คน คิดเป็นร้อยละ 57 จากจำนวนประชากรทั้งหมด ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 179 คน

1.3 ลงพื้นที่ศึกษาและนำแบบสอบถามไปให้ผู้ตอบกรอกข้อมูลเอง โดยอธิบายและชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลและแนะนำวิธีการกรอกเท่าที่จำเป็น เพื่อให้ผู้ตอบคำถามสามารถตอบเองได้โดยสะดวก จากนั้นจะกลับไปเก็บแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลแล้วในวันที่กำหนด

1.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลที่กรอก ถ้าผิดพลาดหรือไม่ครบถ้วนจะทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

1.5 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 การสนทนากลุ่ม (Group Discussion) ร่วมพูดคุยกับกลุ่มบุคคลในพื้นที่เป้าหมาย ตามแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนดไว้ โดยให้ผู้ให้ข้อมูลได้พูดคุยเล่าถึงประสบการณ์และทัศนคติ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่อำเภอแม่ลาน เช่น บริบทพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี การรับรู้และการปรับตัว รูปแบบและปัจจัยที่นำมาใช้ในการจัดการ ความ

ปลอดภัย บทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำชุมชนในการจัดการด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการของประชาชนในการจัดการด้านความมั่นคงปลอดภัย เป็นต้น โดยใช้เวลาในการสนทนากลุ่มๆ ละประมาณ 50 นาที - 1 ชั่วโมง

2.2 การบันทึกภาพและเสียง ผู้วิจัยทำการบันทึกภาพและเสียงขณะการสนทนา เช่น ภาพนิ่งและคลิปเสียง จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน โดยผ่านการขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลก่อนการบันทึกภาพและเสียง เมื่อได้รับความยินยอมจึงดำเนินการบันทึกภาพและเสียง ทั้งนี้กรณีมีข้อมูลในบางประเด็นไม่ชัดเจนผู้วิจัยจะต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และถามซ้ำในประเด็นสำคัญๆ บางประเด็น ซึ่งนอกจากจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนแล้ว ก็ยังทำให้สามารถตรวจสอบข้อมูลที่ได้ว่ามีความถูกต้อง และเป็นจริงมากที่สุดเพื่อจะใช้ในการวิเคราะห์ครั้งต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการเก็บข้อมูล 2 รูปแบบ คือ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จะทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ โดยพิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรของตัวแปรตัวหนึ่งจะมีผลกระทบต่อตัวแปรอีกตัวหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแปลงให้เป็นรหัสข้อมูลหรือตัวเลข เพื่อให้ง่ายต่อการจัดเก็บวิเคราะห์และนำไปใช้หาค่าสถิติต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล โดยทำการคัดแยกข้อมูลที่สมบูรณ์เพื่อให้รหัสและนำไปวิเคราะห์

1.2 เปลี่ยนแปลงข้อมูลในแบบสอบถามให้เป็นตัวเลขเพื่อใช้ในการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะต้องลงรหัสให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้

1.3 นำข้อมูลที่เป็นตัวเลขจากแบบสอบถามลงสู่สื่อบันทึกข้อมูลเพื่อใช้ในการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้จะใช้โปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูป คือโปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่าความถี่ เป็นต้น ทั้งนี้จะใช้การพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและรายงานผลการศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

2.1 ทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวม เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้มาอยู่ในระดับที่จะนำมาวิเคราะห์และตอบคำถามของการวิจัยได้

2.2 การทำข้อสรุปชั่วคราวโดยนำมาเขียนเป็นประโยคหรือข้อความเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะและความเชื่อมโยงของข้อมูลที่ศึกษา

2.3 นำข้อสรุปย่อยๆ ที่ทำไว้มาประมวลผลหรือเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นชุดของคำอธิบายที่ได้เรื่องราวและเข้าใจได้ อันเป็นบทสรุปหรือข้อค้นพบของการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ปัจจัย สำหรับข้อมูลในเชิงปริมาณ และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้การพรรณนาผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติออกมาในรูปแบบตารางและพรรณนาความพร้อมนำแนวคิดมาปรับใช้เพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องตามหลักวิชาการ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี” ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 314 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสนทนากลุ่ม (Group Discussion) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
เพศ			
	ชาย	272	86.6
	หญิง	42	13.4
อายุ			
	น้อยกว่า 20 ปี	3	1.0
	20 – 30 ปี	99	31.5
	31 – 40 ปี	152	48.4
	41 – 50 ปี	40	12.7
	51 – 60 ปี	19	6.1
	มากกว่า 60 ปี	1	.3
อาชีพ			
	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	139	44.3
	ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น	35	11.1
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	21	6.7
	เกษตรกร	81	25.8
	รับจ้าง/ให้บริการ	22	7.0
	อื่นๆ	16	5.1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	42	13.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	54	17.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	96	30.6
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	45	14.3
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	71	22.6
สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.9
ที่อยู่อาศัย/สถานที่ทำงาน		
ตำบลแม่ลาน	95	30.3
ตำบลป่าไร่	110	35
ตำบลม่วงเตี้ย	109	34.7
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี (ปี)		
1 – 10	128	40.7
11 – 20	35	21.1
21 – 30	41	13.0
31 – 40	67	21.3
41 ปีขึ้นไป	43	13.7
สถานภาพการสมรส		
โสด	106	33.7
สมรส	190	60.5
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	18	5.8

จากตาราง 2 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 86.6 รองลงมา เป็นเพศหญิง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4
2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และรองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1
3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และน้อยที่สุดอาชีพอื่นๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1
4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมา มีระดับ

การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

5. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัย/สถานที่ทำงานอยู่ในตำบลป่าไร่ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาอยู่ที่อำเภอ/สถานที่ทำงานอยู่ในตำบลม่วงเตี้ย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 และรองลงมาอยู่ที่อำเภอ/สถานที่ทำงานอยู่ในตำบลแม่ลาน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3

6. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน 1-10 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 รองลงมามีระยะเวลาอาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน 31 - 40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 และน้อยที่สุดมีระยะเวลาอาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน 11-20 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1

7. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมาไม่มีสถานภาพโสด จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7

ตาราง 3 บทบาทในกระบวนการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

บทบาทการสร้างความมั่นคงปลอดภัย	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
ตำรวจ	38	12.1
ทหาร	56	17.8
สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.)	41	13.1
ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)	179	57.0
รวม	314	100.0

จากตาราง 3 พบว่าบทบาทในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมาคือทหาร จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 รองลงมาคือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 และรองลงมาคือตำรวจ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 9 ตามลำดับ

เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ชรบ. เนื่องจากในแต่ละหมู่บ้านจะมี ชรบ. หมู่บ้านละ 37 - 38 คน ซึ่งหากนับรวมทั้งอำเภอแม่ลาน จะมี ชรบ. ทั้งหมด 820 คน (อำเภอแม่ลานมี 22 หมู่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ 45.5 ของจำนวนผู้ที่มีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยทั้งหมด จำนวน 1,449 คน (ตำรวจ 181 คน ทหาร 264 คน ผู้นำชุมชน 160 คน และ อส. 184 คน)

เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน
จังหวัดปัตตานี

ตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านบุคลากรเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัย
ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

รายการกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. มีการวางแผนอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษา ความปลอดภัยชุมชนอย่างเพียงพอและเหมาะสม	4.36	.734	มาก
2. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนได้รับ การแต่งตั้งจากหน่วยงานของรัฐ	4.26	.669	มาก
3. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน เป็นผู้ ที่มีความสมัครใจมาปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัย ชุมชน	4.23	.749	มาก
4. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนมีความรู้ ความสามารถ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.24	.729	มาก
5. มีการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเพื่อเป็นการเพิ่มเติม ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน	4.19	.754	มาก
6. มีการฝึกทบทวนยุทธวิธีหรือวิธีการปฏิบัติในการรักษา ความปลอดภัยชุมชน	4.18	.833	มาก
7. มีค่าตอบแทน หรือสวัสดิการที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน	3.83	1.039	มาก
8. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกมั่นใจในความปลอดภัย ขณะปฏิบัติงาน	4.21	.860	มาก
9. ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานหรือ ภารกิจที่กำหนด โดยไม่มีอุปสรรคหรือข้อจำกัดด้านเวลา	4.31	.790	มาก
10. ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานหรือ ภารกิจที่กำหนด โดยไม่มีอุปสรรคหรือข้อจำกัดด้าน การประกอบอาชีพ	4.16	.753	มาก
รวม	4.19	.791	มาก

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารสังคมด้านบุคลากรเพื่อสร้างความมั่นคง
ปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก
($\bar{X} = 4.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ มีการวางแผน
อัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนอย่างเพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.36$)
รองลงมาที่มีความคิดเห็นว่า ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานหรือภารกิจที่กำหนด โดยไม่มี

อุปสรรคหรือข้อจำกัดด้านเวลา ($\bar{X} = 4.31$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านบุคลากรเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ร้อยตำรวจตรี วีระพงศ์ ป้อมสกุลและนายสมะแอ สาฮะ

“...การจะสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่มีใช้ต้องรอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารเพียงอย่างเดียว เราต้องคิดที่จะช่วยเหลือหรือพึ่งพาตนเอง จึงได้เกิดแนวคิดที่จะจัดตั้งอาสาสมัครรักษาความปลอดภัยชุมชนขึ้นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นบุคคลที่มีจิตอาสาไม่หวังค่าตอบแทน โดยจัดกำลังปฏิบัติในช่วงเวลาที่มีความเหมาะสมการดำเนินการข้างต้นใช้หลักคิดง่ายๆ คือ บ้านของเรา เราควรดูแลเอง และดูแลให้ดีที่สุด ผลตอบรับก็คนเข้ามาไม่มากเท่าไรแต่ก็ถือว่าประสบความสำเร็จเกินครึ่ง...”

(ร้อยตำรวจตรี วีระพงศ์ ป้อมสกุล, 11 ตุลาคม 2559)

“...ผมอยากให้บทบาทในการจัดการความปลอดภัยชุมชนเป็นบทบาทของสมาชิกในชุมชน อยากให้สมาชิกในชุมชนช่วยกันดูแลชุมชน โดยผ่านการปฏิบัติของ ชรบ. ส่วนสมาชิกที่เหลือต้องเป็นผู้ให้การสนับสนุนไม่จำเป็นต้องมอบเงินหรือสิ่งของแค่สนับสนุนกำลังใจความคิดและเรื่องอื่นๆ เล็กๆน้อยๆที่พอจะทำได้ ชุมชนของเราเราต้องดูแลได้เสมอ ตลอดเวลา และทุกคนต้องช่วยกัน แต่สำหรับผมผมคิดว่าคนก็มีความสำคัญที่สุดไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม...”

(นายสมะแอ สาฮะ, 7 ตุลาคม 2559)

จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาทั้งจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์พบว่า มีความคล้ายคลึงกัน คือ บุคลากรมีความเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยของชุมชนของอำเภอแม่ลาน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ทหาร ผู้นำชุมชน สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ซึ่งมีภารกิจและมีแผนการปฏิบัติงานต่างกันไปตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ ในปัจจุบันพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการบูรณาการการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัย โดยแต่ละส่วนต่างทำหน้าที่สนับสนุนกันและกันเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและมีเป้าหมายเดียวกันคือความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน

การปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิบัติที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์การปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดตัวบุคคลตลอดจนการคัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานและเป็นส่วนหนึ่งของแผนการปฏิบัติงานในการรักษาความปลอดภัยชุมชน ทั้งนี้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่มกับกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยชุมชนและประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่ลาน ซึ่งการปฏิบัติงานของ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ มีความราบรื่นสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนด โดยส่วนใหญ่แล้วปฏิบัติงาน มีความตั้งใจและเสียสละในการปฏิบัติงานเพราะถือว่าเป็นภารกิจของส่วนรวมภาพรวมของการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนยังคงดำเนินไปตามแผนการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์

ตาราง 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการเงินเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

รายการกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. หน่วยงานรัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการรักษา ความปลอดภัยชุมชน	3.90	1.007	มาก
2. ภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานรัฐ ได้บริจาคงบประมาณเพื่อใช้ในการรักษาความปลอดภัย ชุมชน	3.05	1.309	ปานกลาง
3. มีการใช้งบประมาณส่วนบุคคลในการปฏิบัติงาน ด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน	3.27	1.276	ปานกลาง
4. มีการกำหนดแผนการใช้จ่ายงบประมาณในการรักษา ความปลอดภัยชุมชน	3.64	1.159	มาก
5. มีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย เพื่อใช้ในการรักษา ความปลอดภัยชุมชน	3.53	1.205	มาก
6. มีงบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงานด้านการรักษา ความปลอดภัยชุมชน	3.30	1.228	ปานกลาง
7. มีการใช้จ่ายงบประมาณด้านการรักษาความปลอดภัย ชุมชนอย่างคุ้มค่า	3.98	1.048	มาก
8. มีการใช้จ่ายงบประมาณด้านการรักษาความปลอดภัย ชุมชนตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.86	1.065	มาก
รวม	3.56	1.162	มาก

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารสังคมด้านการเงินเพื่อสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นมาก มีเพียงประเด็น ภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานรัฐได้บริจาคงบประมาณเพื่อใช้ในการรักษาความปลอดภัยชุมชน, มีการใช้งบประมาณส่วนบุคคลในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน และ มีงบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ที่มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.05, 3.27$ และ 3.30 ตามลำดับ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพิ่มเติม ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การเงินมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารสังคม ดังนี้

“...ผมอยากให้ทุกฝ่ายมีมุมมองด้านการจัดการทางการเงินใหม่ เพราะต้องเห็นใจผู้รับผิดชอบด้วยว่าการจัดการทางการเงินเป็นเรื่องของความรอบคอบถูกต้องและความโปร่งใสตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาเรามีบทเรียนกันมาพอสมควรว่าหากกิจกรรมใดก็แล้วแต่ที่มีเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมากหรือจำนวนพอสมควรมักจะเกิดความขัดแย้งกัน เพราะทุกคนมุ่งหวังให้กิจกรรมประสบผลสำเร็จและคุ้มค่าที่สุด ทั้งนี้การวางแผนการจัดการทางการเงินก็เป็นไปตามระบบที่ดีอยู่แล้ว ชาวบ้านส่วนใหญ่รับทราบและรับได้กับแผนการใช้จ่ายทางการเงิน ดังนั้นเราควรให้ความสำคัญกับการวางแผนการเงินในเรื่องการสร้างขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติหน้าที่ ชรบ. เราจะต้องมีแผนทางการเงินรองรับค่าใช้จ่ายตรงจุดนั้นด้วย...”

(นายสมมะแอ สาฮะ, 7 ตุลาคม 2559)

“...เรื่องการใช้จ่ายงบประมาณเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีใครให้ความสนใจ เพราะมีเรื่องระเบียบและกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นเจ้าหน้าที่การเงินหน่วยจึงถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบต่อการกำหนดแผนการใช้จ่ายงบประมาณร่วมกับหัวหน้าหน่วย ซึ่งถือเป็นฝ่ายสนับสนุนผู้ปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น และต้องมีความรู้ในด้านการเงินซึ่งบางคนมีประสบการณ์ในการทำงานมายาวนานก็จะสามารถนำประสบการณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผนด้านการเงินได้...”

(พ.ต.ต.ลอรระ เซะมิง, 7 ตุลาคม 2559)

ประการต่อมาจากการสนทนากลุ่มมีผู้ร่วมสนทนาบางท่านมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการจัดสรรเงินเพื่อการพัฒนาศักยภาพประชาชนในการพึ่งพาตนเองให้เกิดความปลอดภัยระดับบุคคล และสามารถลดภาระในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และลดค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการจัดการความปลอดภัยในอนาคต

“...เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกันการสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัตินั้นถือเป็นเรื่องที่ดี แต่ในอีกมิติหนึ่งควรมีการวางแผนจัดสรรงบประมาณให้แก่ชุมชน เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการจัดการความปลอดภัยระดับบุคคล เพื่อสร้างความ

ตื่นตัวสร้างความรู้ในการจัดการความปลอดภัยของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ซึ่งจะเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่จะสร้างความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และช่วยลดภาระในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ในระดับหนึ่งเพราะหากประชาชนเข้าใจรูปแบบของการจัดการความปลอดภัยแล้วย่อมสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้...”

(นายอนุวัฒน์สุกรี มูละ, 7 ตุลาคม 2559)

“...ประเด็นเรื่องการจัดสรรงบประมาณการจัดการความปลอดภัยในด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นเรื่องที่ดีที่ควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องแต่ในความเห็นส่วนตัวของผม ผมคิดว่าชาวบ้านควรได้รับประโยชน์จากการวางแผนการเงินโดยตรงมากขึ้นนั่นคือ การจัดสรรงบประมาณสำหรับการเพิ่มศักยภาพระดับบุคคลในการป้องกันตนเองจากความปลอดภัยทั้งหลายอาจมีการจัดฝึกอบรมความรู้เบื้องต้นในการเอาตัวรอดการสังเกตสิ่งผิดปกติการแจ้งเตือนข่าวสาร เป็นต้น เพื่อให้ชาวบ้านมีความสามารถในจุดนั้น โดยมีตัวแทนครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมและนำไปถ่ายทอดให้กับสมาชิกในครอบครัวต่อๆ กันไป การวางแผนการเงินในลักษณะนี้จะทำให้ชาวบ้าน มองภาพความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงิน และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง...”

(ร.ต.ต.วีระพงษ์ ป้อมสกุล, 11 ตุลาคม 2559)

การวางแผนด้านการเงินเป็นไปตามระบบการเงินที่ถูกกำหนดตามนโยบายของรัฐบาล และแต่ละหน่วยปฏิบัติหรือแต่ละชุมชนจะมีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินซึ่งได้รับการมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยทำหน้าที่จัดทำบัญชีควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้น ภาพรวมทั่วไปของการใช้จ่ายงบประมาณอยู่ในเกณฑ์ดีมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเหมาะสมตามภารกิจ และเกิดความคุ้มค่า ทั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจจากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการวางแผนด้านการเงิน คือ รัฐควรมีแนวทางในการจัดหางบประมาณโดยการจัดกิจกรรมในชุมชน เช่น กิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านหรือกลุ่มเกษตรกร เพื่อหารายได้สนับสนุนในการจัดการความปลอดภัยของชุมชนเป็นค่าใช้จ่ายในด้านการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

รายการกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. หน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน	4.03	.977	มาก

รายการ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
2. วัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีสภาพดีสามารถใช้งานได้ตามปกติ	4.09	.944	มาก
3. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน มีความมั่นใจในประสิทธิภาพของวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	3.90	.863	มาก
4. มีการจัดทำบัญชีแจกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	3.94	.937	มาก
5. มีการตรวจสอบสภาพของวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามวงรอบการบำรุงรักษา	4.02	.851	มาก
6. มีการตรวจสอบสถานะของวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานว่ามีความครบถ้วน สมบูรณ์ตามบัญชีแจกจ่าย	4.09	.887	มาก
รวม	4.00	.909	มาก

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารสังคมด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ประเด็นข้างต้น ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้ว พบว่า วัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานว่ามีความครบถ้วน สมบูรณ์ตามบัญชีแจกจ่าย ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาที่มีความคิดเห็นว่า หน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ($\bar{X} = 4.03$) และ มีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบสภาพของวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามวงรอบการบำรุงรักษาน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.02$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ มีอยู่ 2 ส่วน คือ การวางแผนแจกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ (อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ชุดเกราะ ฯลฯ) และการวางแผนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ซึ่งมีผู้ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล การปฏิบัติตามแผน โดยเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วย ส่วนใหญ่เรียกว่า เจ้าหน้าที่งานส่งกำลังบำรุงทำหน้าที่ในการแจกจ่ายวัสดุอุปกรณ์การกำหนดแผนการบำรุงรักษา และตรวจสอบสถานภาพวัสดุอุปกรณ์เป็นประจำทุกเดือนเพื่อให้มีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ

ในส่วนของการวางแผนการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์นั้น มีการกำหนดแผนการจัดซื้อตามวงรอบปีงบประมาณ โดยมีการสำรวจสภาพการใช้งานของอุปกรณ์เดิมสำรวจความขาดแคลนของวัสดุอุปกรณ์นั้นๆ เพื่อสรุปข้อมูลความต้องการอุปกรณ์ในแต่ละหน่วยซึ่งหน่วยสั่งการจะเป็นผู้พิจารณาจัดสรรให้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละพื้นที่

ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการวางแผน เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

รายการ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. มีการประชุมกำหนดแผนการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัย	4.11	.762	มาก
2. มีการนำข้อมูลสถานการณ์ความไม่สงบมาปรับใช้ในการวางแผนการรักษาความปลอดภัยชุมชน	4.04	.816	มาก
3. แผนงานการรักษาความปลอดภัยชุมชนมีความเหมาะสมกับบริบทชุมชน	4.10	.771	มาก
4. มีการกำหนดแผนการรักษาความปลอดภัยชุมชนโดยหน่วยงานรัฐ	4.11	.838	มาก
5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการรักษาความปลอดภัยชุมชน	4.04	.806	มาก
รวม	4.08	.789	มาก

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการวางแผน เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ประเด็นข้างต้น ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้ว คือ มีการกำหนดแผนการรักษาความปลอดภัยชุมชนโดยหน่วยงานรัฐ และมีการประชุมกำหนดแผนการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.11$) และมีความคิดเห็นว่าแผนงานการรักษาความปลอดภัยชุมชนมีความเหมาะสมกับบริบทชุมชน ($\bar{X} = 4.10$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการวางแผน เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$)

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัย พบว่า การวางแผนการจัดการความปลอดภัยของอำเภอแม่ลานให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและภาคประชาชน โดยมีกลุ่มผู้นำชุมชนเป็นส่วนเชื่อมโยงการบูรณาการการปฏิบัติงาน การวางแผนจัดการความปลอดภัยของอำเภอแม่ลานมีจุดเด่นอยู่ที่การมีกำลังปฏิบัติอย่างเพียงพอและครอบคลุมพื้นที่และการได้รับความร่วมมืออย่างดีประชาชนมาโดยตลอด ดังคำสัมภาษณ์ของพ.ต.ต.ลอรระ เซะมิง ที่ว่า

“...การวางแผนการจัดการความปลอดภัยต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนเป็นลำดับแรก ยิ่งประชาชนให้ความร่วมมือมากเท่าใด นั่นคือความสำเร็จในการปฏิบัติงานมากเท่านั้น ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกันเป็นเพียงแค่หลักปฏิบัติพื้นฐานเท่านั้น แต่ก็ละเอียดไม่ได้ทุกหน่วยถือเป็นองค์ประกอบของความสำเร็จ หน่วยใดไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนอีกหน่วยต้องพร้อมที่จะสนับสนุน เมื่อต่างฝ่ายต่างให้ใจต่อกันความสัมพันธ์ที่ดีก็

จะเกิดขึ้นและแน่นอนว่าจะเป็นหลักประกันได้ว่าพื้นที่แม่ลานจะสามารถต่อยอดในการจัดการความปลอดภัยได้อย่างดี...”

(พ.ต.ต.ลอรระ เซะมิง, 7 ตุลาคม 2559)

ตาราง 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

รายการ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยชุมชน	4.12	.810	มาก
2. มีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดในพื้นที่เสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ	4.16	.797	มาก
3. การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เป็นไปตามแผนงานการรักษาความปลอดภัยชุมชน	4.28	.777	มาก
4. การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด สามารถสร้างความปลอดภัยชุมชน และสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน	4.07	.727	มาก
รวม	4.15	.777	มาก

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ประเด็นข้างต้น ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้วพบว่า การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เป็นไปตามแผนงานการรักษาความปลอดภัยชุมชน ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาความคิดเห็นว่า มีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดในพื้นที่เสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.16$) และมีความคิดเห็นว่ามีโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยชุมชน ($\bar{X} = 4.12$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$)

จากการสัมภาษณ์ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มีประเด็นที่ผู้วิจัยให้ความสนใจเป็นอย่างมากคือ ด้านบุคลากร ซึ่งการจัดการความปลอดภัยของอำเภอแม่ลาน มีการกำหนดแผนการปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่โดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้กับหน่วยปฏิบัติต่างๆ ซึ่งผู้นำของแต่ละหน่วยจะต้องถ่ายทอดแผนงานให้ผู้ปฏิบัติทราบอย่างเข้าใจถูกต้องตรงกัน ดังนั้นการปฏิบัติของบุคลากรในแต่ละหน่วยจึงมีความสำคัญอย่างมากเพราะนั่นหมายถึงประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยชุมชน บุคลากรในแต่ละหน่วยงานจะต้องปฏิบัติงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ซึ่งการปฏิบัติของแต่ละหน่วยหรือแต่ละคนก็จะมีภารกิจแตกต่างกันออกไป บางครั้งต้องมีการบูรณาการหลายฝ่ายเพื่อแสดงศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัย เช่น การร่วมกันตั้งจุดตรวจจุดสกัดใน

พื้นที่การตรวจค้นสถานที่เพื่อป้องกันการหลบซ่อนหรือใช้พื้นที่เป็นแหล่งพักพิงของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง เป็นต้น จากการให้สัมภาษณ์ของ ร.ต.สิทธิชัย ทวีทางกูร ว่า

“..ภารกิจในการรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนถือเป็นภารกิจหลักที่ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญที่สุดเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตให้กับประชาชนข้อเท็จจริงคือแต่ละหน่วยต้องมีการปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดตามข้อตกลง แต่ในกระบวนการปฏิบัติอาจมีการยืดหยุ่นตามความเหมาะสม สิ่งสำคัญที่สุดในการลาดตระเวนเส้นทางคือการทำพื้นที่ให้ปลอดภัย หมายถึง ในเส้นทาง ในชุมชน ในสถานที่ที่มีประชาชนไปทำกิจกรรมต่างๆ จะต้องมีความปลอดภัย ต้องพิจารณาจัดวางกำลังอย่างรอบคอบเหมาะสมจุดไหนควรใช้กำลังปฏิบัติ เยอะจุดไหนควรเพิ่มความถี่ในการลาดตระเวนหัวหน้าชุดจะต้องพิจารณาและปรับแผนการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์...”

(ร.ต.สิทธิชัย ทวีทางกูร, 11 ตุลาคม 2559)

การปฏิบัติงานของบุคลากรในการรักษาความปลอดภัยมักเชื่อมโยงด้วยความคาดหวังจากประชาชนในพื้นที่เพราะพื้นที่ใดก็ตามที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำสถานที่นั้นจะต้องมีความปลอดภัย ซึ่งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ผู้นำชุมชน อส. และ ชรบ. จะต้องมีการปฏิบัติงานที่มีความเข้มแข็งสามารถปฏิบัติภารกิจได้ตามแผนงาน

ตาราง 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

รายการ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง	4.15	.769	มาก
2. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยชุมชนโดยเจ้าหน้าที่รัฐ	4.05	.763	มาก
3. มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยชุมชน	4.03	.944	มาก
4. มีการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน	4.06	.805	มาก
รวม	4.07	.820	มาก

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากถึง 4 ประเด็นข้างต้น ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้วพบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดอย่างถูกต้องและ

ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา มีความคิดเห็นว่ามี การตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่าง ผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน ($\bar{X} = 4.06$) และมีความคิดเห็นว่ามี การตรวจสอบการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยชุมชนโดยเจ้าหน้าที่รัฐ ($\bar{X} = 4.05$) โดยภาพรวมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการ ตรวจสอบผลการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$)

กล่าวโดยสรุป จากการสัมภาษณ์ พบว่า การตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากร การเงิน และวัสดุอุปกรณ์ตามแผนงานที่กำหนด มีการดำเนินการโดยหน่วยงานต้นสังกัดอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่มีการรายงานผลการปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน รวมทั้งมีแผนการ ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของบุคคลประจำปี ทั้งนี้การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานดังกล่าวจะนำไปสู่ การพิจารณาบำเหน็จความชอบของผู้ปฏิบัติงานในด้านของการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของ ประชาชนนั้นไม่สามารถวัดค่าได้เป็นตัวเลข แต่สามารถประเมินได้จากระดับความร่วมมือที่หน่วยงานรัฐ ได้รับจากประชาชนในพื้นที่ การปฏิบัติงานที่ประชาชนเห็นชอบก็จะได้รับการสนับสนุน มีบางส่วนที่ ประชาชนไม่เห็นด้วยก็จะได้รับการปฏิเสธความร่วมมือหรือได้รับการเสนอแนวคิด เป็นต้น

ตาราง 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

รายการ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. มีการประชุมหารือเพื่อทบทวนแผนการปฏิบัติงาน ด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน	4.07	4.14	มาก
2. มีการปรับปรุง แก้ไข แผนการปฏิบัติงานด้านการรักษา ความปลอดภัยชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.14	.796	มาก
รวม	4.10	2.468	มาก

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการ ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้ตอบ แบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้ว พบว่า มีการปรับปรุง แก้ไข แผนการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.14$) และ มีความคิดเห็นว่ามี การประชุมหารือเพื่อทบทวนแผนการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ($\bar{X} = 4.07$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารสังคมด้านการ บริหารจัดการที่เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการจัดการ

“...ผมสามารถพูดได้อย่างภูมิใจว่า ทุกวันนี้การจัดการความ ปลอดภัยของอำเภอแม่ลานมีความเป็นระบบขึ้นมาก เพราะทุกคนรับทราบ

ปัญหาร่วมกันและมีเป้าหมายเดียวกัน นั่นคือ ต้องการความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ซึ่งสิ่งที่เอื้ออำนวยในเรื่องนี้คือการที่ประชาชนต่างชุมชน ต่างหมู่บ้าน และต่างตำบล มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาโดยตลอดและอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งคือการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งสองศาสนาที่ใกล้เคียงกัน ทำให้มีการให้เกียรติต่อกันเป็นสังคมแห่งความเกื้อกูลกัน...”

(นายสำราญ คงสุข, 11 ตุลาคม 2559)

“...ชุมชนหลายๆ ชุมชน ต้องการที่จะสร้างความปลอดภัยให้กับชุมชนด้วยองค์ความรู้และศักยภาพของสมาชิกชุมชน ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานมากนัก อยากให้คนในชุมชนสร้างศักยภาพ ในการพึ่งพาตนเอง แต่ทั้งนี้หน่วยงานรัฐก็ต้องให้การสนับสนุนในเรื่องที่มีความเหมาะสม เป้าหมาย ที่สำคัญในตอนี้ คือการจัดการความปลอดภัยให้เกิดขึ้น 100% ให้ได้ เป็นการจัดการความปลอดภัย ที่มีผู้นำชุมชนเป็นคนขับเคลื่อน และชาวบ้านให้การสนับสนุนทุกครัวเรือน”

(นายเจมะแอะ เจมะ, 7 ตุลาคม 2559)

การป้องกันเหตุในพื้นที่ โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ที่จะวิเคราะห์และรวบรวมข่าวจากการสังเกตสิ่งผิดปกติ และการปรับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการความปลอดภัย ประเด็นสำคัญประการสุดท้ายคือ การปรับศักยภาพของผู้นำชุมชนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเชื่อมโยงการทำงาน การสั่งการ และทักษะการนำ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ตาราง 11 สรุปกระบวนการบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

1.การวางแผน	กระบวนการบริหารสังคม
ด้านบุคลากร	แบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้แต่ละหน่วยงานจัดชุดปฏิบัติการเพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจ ให้มีจำนวนบุคลากรเพียงพอ เหมาะสมต่อภารกิจ และครอบคลุมพื้นที่ โดยมีเป้าหมายคือการทำพื้นที่ให้ปลอดภัย
ด้านการเงิน	จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานและภารกิจจัดการความปลอดภัย และมีการจัดทำบัญชีการเงิน ดำเนินการตรวจสอบโดยหัวหน้าหน่วยอย่างสม่ำเสมอ และคำนึงถึงความคุ้มค่า
ด้านวัสดุอุปกรณ์ฯ	จัดทำบัญชีควบคุมวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนแผนการแจกจ่าย ดูแลรักษา และตรวจสอบสถานภาพวัสดุอุปกรณ์ฯ

ด้านการจัดการ	1. หน่วยงานรัฐประชุมร่วมกับชุมชนเพื่อกำหนดแผนการรักษา ปลอดภัยชุมชน และนำข้อมูลสถานการณ์มาปรับเปลี่ยนแผนงานตามความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่
	2. ใช้หลักคำสอนทางศาสนาเป็นข้อกำหนดไม่ให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมกับการก่อเหตุรุนแรงหรือการสร้างความไม่มั่นคงปลอดภัย
2 การปฏิบัติตามแผน	
ด้านบุคลากร	หัวหน้าชุดปฏิบัติการคอยควบคุม สั่งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด โดยมีปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติตามสถานการณ์และความเหมาะสม โดยกำชับให้ผู้ปฏิบัติมีความพร้อม มีความรับผิดชอบ และมุ่งผลสำเร็จของการรักษาความปลอดภัยให้แก่ประชาชนในพื้นที่
ด้านการเงิน	ใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและแผนงานที่กำหนด โดยมีหัวหน้าหน่วยเป็นผู้ควบคุมการใช้จ่ายและมีเจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้จัดทำบัญชี เพื่อให้การใช้จ่ายเกิดความคุ้มค่า
ด้านวัสดุอุปกรณ์ฯ	แจกจ่ายอุปกรณ์และวัสดุตามแผนที่กำหนด ให้มีความสำคัญกับการตรวจสอบความครบถ้วน สภาพการใช้งาน และการดูแลรักษาตามวงรอบที่กำหนด
ด้านการจัดการ	บูรณาการกำลังปฏิบัติในทุกภาคส่วน เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยครอบคลุมพื้นที่ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการช่วยแจ้งข่าวสาร และสังเกตสิ่งผิดปกติหรือบุคคล และยานพาหนะน่าสงสัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความปลอดภัยของชุมชน
3 การตรวจสอบ	
ด้านบุคลากร	ประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามแบบประเมินทางราชการ และประเมินความสำเร็จจากสถิติการเกิดเหตุเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัย ตลอดจนการยอมรับและการให้ความร่วมมือของชุมชนและประชาชน
ด้านการเงิน	ดำเนินการตรวจสอบโดยหน่วยงานรัฐตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
ด้านวัสดุอุปกรณ์ฯ	ตรวจสอบสถานภาพและประสิทธิภาพเป็นประจำทุกเดือน
ด้านการจัดการ	รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ในการจัดการความปลอดภัย และการสรุปผลการปฏิบัติเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่
4.การปรับปรุงแก้ไข	
การปฏิบัติงาน	
ด้านบุคลากร	เพิ่มเติมความรู้ด้านกฎหมาย รวมถึงการทำความเข้าใจในอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชุมชน
ด้านการเงิน	จัดทำข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดความโปร่งใส และจัดสรรงบประมาณในการจัดการความปลอดภัยให้เพียงพอ
ด้านวัสดุอุปกรณ์ฯ	- เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์และปรับระบบการจัด

ด้านการจัดการ	แจกจ่ายอุปกรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับตามความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน - เพิ่มความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้งานอาวุธยุทธโปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน และเพื่อลดอัตราการชำรุดหรือเสื่อมสภาพ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการความปลอดภัยของชุมชนด้วยองค์ความรู้และศักยภาพของสมาชิกในชุมชน ตลอดจนพัฒนารูปแบบการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เพื่อสร้างระบบป้องกัน การก่อเหตุจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
---------------	--

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 12 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคม	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
ด้านบุคลากร	4.19	.791	มาก
ด้านการเงิน	3.56	1.162	มาก
ด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ	4.01	.909	มาก
ด้านการบริหาร	4.10	1.622	มาก
รวมปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ	3.96	1.121	มาก

จากตารางที่ 12 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหาร ($\bar{X} = 4.10$) และน้อยที่สุดพบว่าปัจจัยด้านการเงิน ($\bar{X} = 3.56$) โดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$)

ปัจจัยด้านบุคลากรถือเป็นปัจจัยหลักและได้รับความสำคัญเป็นอย่างมากจากกลุ่มตัวอย่างโดยบทบาทในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยชุมชนในปัจจุบันให้ความสำคัญกับบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนหรือเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน เพราะเป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยกับพื้นที่ รับผิดชอบถึงอัตลักษณ์และบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งข้อมูลที่ได้ทั้งจากแบบสอบถามและการสนทนาทำให้ทราบว่าชุมชนต้องสนับสนุนให้บุคลากรในชุมชนมีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยมากขึ้น ลดความคาดหวังการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และหันมาพึ่งพาตนเอง คนในชุมชน เป็นลำดับแรก ในส่วนของปัจจัยด้านการบริหารถือเป็นปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากเช่นกัน ทั้งนี้ปัจจัยด้านการบริหาร จำเป็นต้องมีการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ทุกขั้นตอนของวงจรการบริการข้างต้น และปัจจัยด้านการเงินถือเป็นปัจจัย

ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยที่สุด อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านการเงินจำเป็นต้องมีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ อีกทั้งภาครัฐมักควบคุมระบบการใช้จ่ายทุกชั้นตอน

กลยุทธ์การบริการสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

จากผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อยกร่างข้อเสนอกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ได้ดังนี้

ตาราง 13 แสดงกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน(W)
	<ul style="list-style-type: none"> - ความสามัคคีภายในชุมชน - ความเชื่อมั่นและการยอมรับบทบาทของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติ - เครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน - บุคลากรมีความพร้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการทางการเงิน - อุปกรณ์ไม่พร้อมต่อการใช้งานและไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก
โอกาส(O)	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในชุมชนและต่างชุมชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการความปลอดภัย - ส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและผู้นำตามธรรมชาติ เป็นผู้ขับเคลื่อนการจัดการความปลอดภัยของชุมชน - นำบุคลากรที่มีความพร้อม เรียนรู้งานและพัฒนาศักยภาพที่มีในตัวบุคลากร จากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนและขับเคลื่อนอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ - เมื่อสมาชิกพร้อม สามารถของบประมาณในการสนับสนุนเพื่อแก้ปัญหาเรื่องความปลอดภัยภายในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการเงิน - หน่วยงานที่สนับสนุนพื้นที่เข้ามาให้ความรู้และสนับสนุนอุปกรณ์ให้แก่สมาชิกในชุมชน - ศึกษาดูงานชุมชนที่มีความเข้มแข็ง
<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับการสนับสนุนทั้งบุคลากร เงิน อุปกรณ์ รวมถึงวิธีการ จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งงบประมาณที่มาจากต่างประเทศที่เข้ามาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 		

อุปสรรค(T)	- สร้างพื้นที่ให้เป็นพื้นที่	-อุปสรรคที่ไม่พร้อมต่อการใช้
- เป็นพื้นที่เสี่ยงอันตราย	ปลอดภัยโดยการสอดส่องดูแล	งานและไม่เพียงพอ ก่อให้เกิด
-สถานการณ์ความไม่สงบใน	และสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจ	ความหวาดกลัวต่อการปฏิบัติ
พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน	เดียวในการสำนึกกรักบ้านเกิด	หน้าที่ อาจทำให้สมาชิกลด
ภาคใต้	โดยเริ่มจากการรวมพลังของผู้นำ	ความร่วมมือในการดูแลความ
-การย้ายถิ่นฐานเข้าและออก	ชมชน ผู้นำศาสนา ผู้นำตาม	ปลอดภัย
จากพื้นที่	ธรรมชาติ เป็นต้น	

จากตารางที่ 13 สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยภายนอกที่สมาชิกในอำเภอแม่ลานไม่สามารถควบคุมได้ คือปัจจัยเรื่องของสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุด แต่ทั้งนี้อำเภอแม่ลานถือว่าเป็น อำเภอที่มีความสำคัญในพื้นที่ และได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เพื่อลดและขจัดปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นมิติที่ดีและถือเป็นโอกาสที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้กระทั่งมูลนิธิ และองค์กรต่างประเทศ เพื่อลดปัญหาและเพิ่มพื้นที่ที่สามารถสร้างความสุขให้แก่สมาชิกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอแม่ลานมีจุดแข็งในเรื่องของสมาชิกและตัวผู้นำ ทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติอยู่แล้วนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการจัดการความปลอดภัยของอำเภอแม่ลาน นั้นมีบริบทของความสามัคคีภายในชุมชน จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยที่ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติ จะร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความเชื่อมั่นและยอมรับ ทั้งนี้ การจัดการกิจกรรมต่างๆ จะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและระหว่างชุมชน ดังนั้น กลยุทธ์ที่ควรดำเนินการ คือ การส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการความปลอดภัยของชุมชนได้เป็นอย่างดี

ลำดับต่อมา คือ กลยุทธ์การสร้างศักยภาพชุมชนในการป้องกันตนเองและการจัดการความรู้ของชุมชนในการจัดการความปลอดภัย ทำให้ประชาชนมีองค์ความรู้เพิ่มเติมอย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคคลอื่นอย่างต่อเนื่อง จะสามารถจัดการความปลอดภัยในชุมชนในระยะยาว

ประการต่อมาจากการศึกษาวิจัย ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงจุดอ่อนที่เกิดขึ้นในอำเภอแม่ลานซึ่งส่วนใหญ่เป็นจุดอ่อนด้านการเงิน จุดอ่อนด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ แต่ทั้งนี้อำเภอแม่ลานสามารถดึงโอกาสที่ได้รับมาและบูรณาการให้สามารถควบคุมจุดอ่อนได้โดยเฉพาะด้านอุปกรณ์หรือเครื่องมือ นั้นสามารถดึงงบประมาณสนับสนุน หรือขอรับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ในการดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งชุมชนสามารถสร้างแผนงานเพื่อกระจายอุปกรณ์หรือเครื่องมือให้กับสมาชิกอย่างทั่วถึงหรืออาจสลับสับเปลี่ยนกันในวันที่ปฏิบัติงานดูแลความปลอดภัยชุมชน ดังนั้นกลยุทธ์ที่จะต้องดำเนินการนั้นคือ จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อการเบิกจ่ายอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ข้อกังวลในการบริหารจัดการความปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน คือ การบริหารจัดการทางการเงินซึ่งประชาชนหรือชุมชนยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลจึงอาจส่งผลให้ไม่มีการตรวจสอบความคุ้มค่าของการจัดการทางการเงิน ดังนั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการกำหนดเป็นกลยุทธ์ คือ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการเงิน

อุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประชากรมีการย้ายถิ่นฐานเข้าและออกจากพื้นที่ทั้งประชากรแฝงที่เข้ามาด้วยการสมรสกับคนในชุมชน หรือประชากรแฝงที่เข้ามาพักอาศัยในบ้านญาติภายในชุมชนตลอดจนประชากรแฝงที่เข้ามาทำกิจกรรมหรือทำงานในชุมชน อาทิข้าราชการทหาร ตำรวจ เป็นต้น เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ไม่รับทราบข้อมูลหรือพฤติกรรมส่วนบุคคลเท่าใดนัก ทำให้ยากต่อการควบคุมพฤติกรรม ดังนั้น กลยุทธ์ในการจัดการกับเรื่องดังกล่าว คือ การที่ชุมชนจะต้องมีเงื่อนไขการปฏิบัติต่อคนกลุ่มนี้คือการขอจัดทำประวัติบุคคลเพื่อรับทราบข้อมูลพื้นฐานและจัดเก็บภาพถ่ายไว้เป็นหลักฐาน เป็นการป้องปรามความคิดที่จะเข้ามากระทำผิดหรือสร้างปัญหาต่อระบบการจัดการความปลอดภัย ทั้งนี้ สมาชิกในชุมชนจะต้องร่วมกันสอดส่องพฤติกรรม หากมีสิ่งผิดปกติจะต้องแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบโดยทันที

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และ 3) เพื่อเสนอกลยุทธ์ การบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ ตำรวจ จำนวน 38 คน เจ้าหน้าที่ทหาร จำนวน 56 คน สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) จำนวน 41 คน และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวน 179 คน กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการรักษาความปลอดภัย ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และประชาชน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 86.6 และเป็นเพศหญิง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 โดยส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 28 – 37 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 38 - 47 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลป่าไร่ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลม่วงเตี้ย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 และรองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลแม่ลาน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน 1 – 10 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 รองลงมา มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน 31 – 40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 ส่วนด้านสถานภาพสมรส จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ในส่วนของบทบาทในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่าบทบาทในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลานส่วนใหญ่ คือ ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน จำนวน 179 คน คิด

เป็นร้อยละ 57.0 รองลงมาคือทหาร จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ตำรวจ มีจำนวนน้อยที่สุด 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ชรบ. เนื่องจากในแต่ละหมู่บ้านจะมี ชรบ. หมู่บ้านละ 37 - 38 คน ซึ่งหากนับรวมทั้งอำเภอแม่ลาน จะมี ชรบ. ทั้งสิ้น 820 คน (อำเภอแม่ลาน มี 22 หมู่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ 45.5 ของจำนวนผู้ที่มีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยทั้งหมด จำนวน 1,449 คน (ตำรวจ 181 คน ทหาร 264 คน ผู้นำชุมชน 160 คน และ อส. 184 คน)

2. กระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

2.1 กระบวนการบริหารสังคมด้านบุคลากร เมื่อพิจารณาภาพรวมของกระบวนการบริหารสังคมด้านบุคลากรเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ มีการวางแผนอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนอย่างเพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานหรือภารกิจที่กำหนด โดยไม่มีอุปสรรคหรือข้อจำกัดด้านเวลา ($\bar{X} = 4.31$) และมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานของรัฐ ($\bar{X} = 4.26$)

2.2 กระบวนการบริหารสังคมด้านการเงินเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นมาก มีเพียงประเด็นภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานรัฐได้บริจาคงบประมาณเพื่อใช้ในการรักษาความปลอดภัยชุมชน, มีการใช้งบประมาณส่วนบุคคลในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน และมีงบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.05, 3.27$ และ 3.30 ตามลำดับ

2.3 กระบวนการบริหารสังคมด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ประเด็นข้างต้น ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้ว พบว่า วัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานว่ามีความครบถ้วน สมบูรณ์ตามบัญชีแจกจ่าย ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติหน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ($\bar{X} = 4.03$) และ มีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบสภาพของวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามวงรอบการบำรุงรักษาน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.02$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

2.4 กระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการ

2.4.1 กระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็นข้างต้น ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้ว คือ มีการกำหนดแผนการรักษาความปลอดภัยชุมชนโดยหน่วยงานรัฐ และมีการประชุมกำหนดแผนการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.11$) และมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติแผนงานการรักษาความปลอดภัยชุมชนมีความเหมาะสม

กับบริบทชุมชน ($\bar{X} = 4.10$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$)

2.4.2 กระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผนเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ประเด็นข้างต้น ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้ว พบว่า การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เป็นไปตามแผนงานการรักษาความปลอดภัยชุมชน ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา มีความคิดเห็นว่าการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดในพื้นที่เสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.16$) และมีความคิดเห็นว่าการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยชุมชน ($\bar{X} = 4.12$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผน เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$)

2.4.3 กระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ประเด็นข้างต้น ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้ว พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา มีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน ($\bar{X} = 4.06$) และมีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยชุมชนโดยเจ้าหน้าที่รัฐ ($\bar{X} = 4.05$) โดยภาพรวมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$)

2.4.4 กระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อวัดระดับความคิดเห็นแล้ว พบว่า มีการปรับปรุง แก้ไข แผนการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.14$) และมีความคิดเห็นว่าการประชุมหารือเพื่อทบทวนแผนการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ($\bar{X} = 4.07$) โดยภาพรวมกระบวนการบริหารสังคมด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ปัจจัยด้านบุคลากรซึ่งหมายถึงตัวผู้ปฏิบัติหน้าที่ เป็นปัจจัยหลักที่มีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือปัจจัยด้านการบริหาร ($\bar{X} = 4.10$) ในส่วนของปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยทางการเงินนั้น ยังคงเป็นปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.01$) ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้มีความสำคัญไม่แตกต่างกันมากนัก

4 ข้อเสนอกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

1. ส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติเพื่อขับเคลื่อนการจัดการความปลอดภัยของชุมชนในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
2. สร้างศักยภาพชุมชนในการป้องกันตนเองและการจัดการความรู้ของชุมชนในการจัดการความปลอดภัย
3. จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อการเบิกจ่ายอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
4. การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการเงิน
5. จัดทำประวัติบุคคลในชุมชนทั้งใหม่และเก่าเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานชุมชน

การอภิปรายผล

การที่ผู้วิจัยได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ทำให้ทราบถึงกระบวนการและองค์ความรู้ในการบริหารสังคม เพื่อนำไปสู่การเสนอกลยุทธ์เพื่อการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

เนื่องจากพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่มีระดับความปลอดภัยค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ข้างเคียงในจังหวัดเดียวกัน คือ อำเภอเมือง อำเภอหนองจิก อำเภอยะรัง และอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แต่จากการศึกษาพบว่ายังคงมีกระบวนการวางแผนอัตรากำลังอย่างเข้มงวด มีการกำหนดจำนวนผู้ปฏิบัติงานเพียงพอและเหมาะสมกับภารกิจในแต่ละพื้นที่โดยผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีศักยภาพในการปฏิบัติงาน ประชาชน มีความคาดหวังในผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับทฤษฎีระบบของเกตเชลส์ และกูบา (2556) ที่กล่าวถึงระบบเชิงสังคมวิทยาว่า พื้นฐานของระบบสังคมประกอบด้วย 2 มิติ คือ มิติสถาบัน กับมิติบุคคล ซึ่งในส่วนของการทำงานของเจ้าหน้าที่นั้นถือเป็นบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง นั่นคือความคาดหวังที่จะได้เห็นได้รับรู้ต่อบทบาทนั้นๆ ซึ่งบทบาทของเจ้าหน้าที่คือการทำงานเป็นผู้ที่มีความสามารถในการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

แม้ว่าสถิติการเกิดคดีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยลดลงในทุกปี แต่เรื่องของความไม่มั่นคงและความไม่ปลอดภัยยังเป็นสิ่งที่ไม่สามารถคาดเดาหรือทำนายล่วงหน้าได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่ กับใครที่ไหน และโดยวิธีใด ดังนั้น วิธีการที่เหมาะสมคือการจัดการความปลอดภัยทั้งระบบ กล่าวคือ เป็นการประสานความร่วมมือระหว่างรัฐ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ชุมชน และประชาชน ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยอย่างเต็มใจ เพราะจะสามารถทำให้ระบบการจัดการความปลอดภัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในปัจจุบันภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการความปลอดภัยในชุมชนตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล แซ่ก่อง (2553) กล่าวว่า ขั้นตอนของการป้องกันภัยที่ขาดไม่ได้คือ การได้รับความร่วมมือจากประชาชนและจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ ประกอบกับบริบทชุมชนในเชิงภูมิศาสตร์พบว่าแต่ละชุมชนมีขอบเขตพื้นที่ใกล้เคียงกัน ทำให้เอื้อประโยชน์ต่อการติดต่อสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันรวมถึงการมีกิจกรรมร่วมกันจนเกิดเป็นความร่วมมือระหว่างชุมชน

แบบไม่เป็นทางการ สอดคล้องกับ สนธยา พูลศรี (2550) ที่กล่าวถึงความหมายของชุมชนว่า เป็นกลุ่มทางสังคมที่มีกิจกรรมร่วมกันในอาณาเขตบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์มีการติดต่อสื่อสาร มีการร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกัน

กระบวนการบริหารสังคม นอกจากมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแล้ว ยังต้องเป็นกระบวนการที่สามารถสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รวมถึงการลดความหวาดกลัวและหวาดระแวงต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนสามารถเดินทางไปทำภารกิจส่วนตัวสามารถประกอบอาชีพหรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอย่างสบายใจ ซึ่งในการปฏิบัติที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่มีการตั้งจุดตรวจและจุดสกัดบริเวณพื้นที่เสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ และในการปฏิบัติดังกล่าวได้รับการสนับสนุนและเอื้ออำนวยจากชุมชน โดยมีเป้าหมายคือการสร้างพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสำหรับประชาชน ทั้งนี้ ด้วยบริบทของความเป็นชุมชนสองวิถี และบริบทของเครือข่ายในชุมชน จะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชน เป็นทุนทางสังคมที่จะช่วยยกระดับความปลอดภัยอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Robert Putnam (1993, อ้างถึงในจามะรี เชียงทอง, 2549) ที่กล่าวถึงทุนทางสังคมว่า เป็นรูปแบบการจัดการทางสังคม เช่น ความเชื่อ และเครือข่าย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้สังคมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกในชุมชนมีความไว้วางใจกันและทำให้เกิดความร่วมมือกันในด้านต่างๆ ที่จะสามารถดำเนินไปด้วยดี

กระบวนการที่สำคัญในลำดับถัดมาคือการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ของแต่ละปัจจัยทางกระบวนการบริหาร (บุคลากร การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ) ซึ่งต้องยอมรับว่าในพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานตามแผนงานอย่างน่าพอใจ ประเด็นที่น่าเป็นห่วงคือเรื่องการบริหารจัดการการเงิน เพราะเป็นเรื่องที่ต้องวัดผลด้วยความคุ้มค่า ความคุ้มค่าที่ปรากฏคือการรักษาความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในทางปฏิบัติพบว่างบประมาณในการจัดการความปลอดภัยมีอยู่อย่างจำกัด

ในส่วนของการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ เป็นการวางแผนเพื่อการแจกจ่ายให้มีความพอเพียงกับจำนวนผู้ปฏิบัติงาน และควบคุมการใช้งานด้วยการกำหนดการตรวจสอบสถานภาพประสิทธิภาพการใช้งานตามวงรอบ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่าภาพรวมของการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์นั้น หน่วยงานรัฐจะเป็นผู้สนับสนุน โดยจัดทำบัญชีแจกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ให้กับชุดปฏิบัติการต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งมีบุคลากรบางคนต้องจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นด้วยงบประมาณส่วนบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัญหาของความเสื่อมสภาพของอุปกรณ์จึงทำให้ประสิทธิภาพของอุปกรณ์เสื่อมถอยลงบุคลากรจึงต้องจัดซื้อด้วยงบประมาณของตนเอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจมากขึ้น

ประเด็นต่อมาเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชน ได้เสนอแนะความคิดเห็นในการจัดการความปลอดภัยในฐานะเจ้าของพื้นที่ ด้วยการพูดคุยอย่างเป็นทางการจากการประชุม หรือการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการด้วยการบอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ที่ตนเองมีความสนิทสนม คั่นเคย และมีความเชื่อใจเพื่อส่งต่อแนวคิดไปยังหน่วยงานรัฐในการพิจารณาดำเนินการตามความต้องการจึงเป็นเรื่องของความต้องการความมั่นคงในชีวิต ซึ่งเป็นความต้องการที่ตามมาจากการต้องการในเรื่องปัจจัยพื้นฐานคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และพื้นที่อื่นๆ มีความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและเป็นความต้องการในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับณรัชชอร์ ศรีทอง (2554) ที่กล่าวว่าคนจะเริ่มความ

ต้องการทางด้านร่างกายเป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานมากที่สุด จากนั้นจึงมีความต้องการในลำดับที่สูงไปตามทฤษฎีความต้องการของ Maslow ซึ่งกล่าวถึงความต้องการของคน 5 อย่าง คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความมั่นคง ความต้องการทางสังคม ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการความสมหวังของชีวิต

ภาพรวมของการปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จนั้น นอกจากการมีการวางแผนที่ดีและการปฏิบัติตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการตรวจสอบผลการปฏิบัติ และดำเนินการทบทวนแผนงาน ภารกิจ อย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแผนงานให้มีความเหมาะสม ถูกต้อง ตลอดจนการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ให้สามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ เป็นผู้ที่ได้รับเกียรติและความไว้วางใจจากประชาชนซึ่งสอดคล้องกับสุวิมล แซ่ก่อง (2553) ที่กล่าวว่า ภายหลังจากการปฏิบัติงานป้องกันภัยจะต้องมีการทบทวนและติดตามผลการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการประเมินว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่และตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนให้การจัดการความมั่นคงปลอดภัยมีประสิทธิภาพ คือ ความสามัคคีของคนในชุมชนซึ่งเกิดจากการรับรู้และการได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหาดังกล่าวได้สร้างความเดือดร้อนในการดำเนินชีวิตของประชาชน ดังนั้น จึงมีการรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาและจัดระบบความปลอดภัยในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ทศนีย์ ลักษณะภิกษุณี (2551) ศึกษาเรื่อง การบริหารสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเมือง โดยกล่าวว่า ปัจจัยร่วมในกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ สภาพปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนจะเป็นสาเหตุของการรวมตัวเป็นพลังขับเคลื่อนในการจัดการปัญหาของชุมชน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ปัจจัยด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหาร และน้อยที่สุดพบว่าปัจจัยด้านการเงิน โดยภาพรวม ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีความสำคัญในระดับมาก

ปัจจัยด้านบุคลากรถือเป็นปัจจัยหลักและได้รับความสำคัญเป็นอย่างมากจากกลุ่มตัวอย่างโดยบทบาทในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยชุมชนในปัจจุบันให้ความสำคัญกับบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนหรือเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน เพราะเป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยกับพื้นที่ รับผิดชอบถึงอัตลักษณ์และบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งข้อมูลที่ได้ทั้งจากแบบสอบถามและการสนทนาทำให้ทราบว่าชุมชนจะต้องสนับสนุนให้บุคลากรในชุมชนมีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยมากขึ้น ลดความคาดหวังการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และหันมาพึ่งพาตนเอง คนในชุมชน เป็นลำดับแรก

3. กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

แม้ว่าสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มลดน้อยลงประกอบกับรัฐบาลยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงในพื้นที่อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ทำให้

อำเภอแม่ลานมีภาพของความมั่นคงปลอดภัยในระดับสูง แต่ประเด็นดังกล่าวยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าพื้นที่อำเภอแม่ลานจะมีความมั่นคงและปลอดภัยจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ดังนั้น นโยบายที่รัฐยังคงต้องดำเนินการต่อไป คือการจัดการความปลอดภัยในทุกๆระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับอำเภอ

การจัดการความปลอดภัยของอำเภอแม่ลาน มีปัจจัยสนับสนุนคือ บริบทของความสามัคคีภายในชุมชน จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องโดยที่ผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติจะร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความเชื่อมั่นและยอมรับ ทั้งนี้ การจัดการกิจกรรมต่างๆ จะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและระหว่างชุมชน ดังนั้น กลยุทธ์ที่ควรดำเนินการ คือ การส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติ จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการความปลอดภัยของชุมชนได้เป็นอย่างดี

ลำดับต่อมา คือ กลยุทธ์การสร้างศักยภาพชุมชนในการป้องกันตนเอง และการจัดการความรู้ของชุมชนในการจัดการความปลอดภัย ทำให้ประชาชนมีองค์ความรู้เพิ่มเติมอย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคคลอื่นอย่างต่อเนื่อง จะสามารถจัดการความปลอดภัยในชุมชนได้ในระยะยาว

ข้อกังวลในการจัดการความปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน คือ การบริหารจัดการทางการเงินซึ่งประชาชนหรือชุมชนยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล จึงอาจส่งผลให้ไม่มีการตรวจสอบความคุ้มค่าของการจัดการทางการเงิน ดังนั้นสิ่งที่ต้องดำเนินการกำหนดเป็นกลยุทธ์ คือ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการเงิน

ประการต่อมา คือ การจัดการความรู้ของชุมชนในการจัดการความปลอดภัย ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะการดำรงอยู่ของชุมชนจำเป็นต้องอาศัยความรู้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตหรือการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งในปัจจุบันระบบสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทต่อการดำเนินกิจกรรมทางสังคมในหลากหลายรูปแบบและสามารถเชื่อมโยงการปฏิสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมสร้างองค์ความรู้ด้วยระบบสารสนเทศและการสื่อสารโดยประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการข่าวในการป้องกันการก่อเหตุรุนแรงและพัฒนาศักยภาพการจัดการความปลอดภัยของชุมชน

อุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประชากรที่เข้ามาในพื้นที่ทั้งประชากรแฝงที่เข้ามาด้วยการสมรสกับคนในชุมชน หรือประชากรแฝงที่เข้ามาพักอาศัยในบ้านญาติภายในชุมชน ตลอดจนประชากรแฝงที่เข้ามาทำกิจกรรมหรือทำงานในชุมชน เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ไม่รับทราบข้อมูลหรือพฤติกรรมส่วนบุคคลเท่าใดนัก ทำให้ยากต่อการควบคุมพฤติกรรม ดังนั้น กลยุทธ์ในการจัดการกับเรื่องดังกล่าว คือ การที่ชุมชนจะต้องมีเงื่อนไขการปฏิบัติต่อคนกลุ่มนี้คือการขอจัดทำประวัติบุคคลเพื่อรับทราบข้อมูลพื้นฐานและจัดเก็บภาพถ่ายไว้เป็นหลักฐาน เป็นการป้องปรามความคิดที่จะเข้ามากระทำผิดหรือสร้างปัญหาต่อระบบการจัดการความปลอดภัย ทั้งนี้ สมาชิกในชุมชนจะต้องร่วมกันสอดส่องพฤติกรรม หากมีสิ่งผิดปกติจะต้องแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบโดยทันที

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ทำให้ทราบถึงกระบวนการและองค์ความรู้ในการบริหารสังคม อันจะนำไปสู่การจัดการความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน แต่ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีบางประเด็นที่ใคร่ขอเสนอเพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา เพื่อการพัฒนากระบวนการและการจัดการองค์ความรู้ในการบริหารสังคมที่ดียิ่งขึ้น ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการขยายเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนนอกจากความร่วมมือระหว่างชุมชนภายในอำเภอแม่ลานเพียงพื้นที่เดียว โดยขยายเครือข่ายความร่วมมือไปยังพื้นที่ใกล้เคียง เช่น อำเภอเมือง อำเภอหนองจิก อำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และอำเภอเมือง จังหวัดยะลา เพื่อเพิ่มมิติด้านกระบวนการบริหารสังคม การสร้างกลยุทธ์ในการจัดการความปลอดภัยด้วยบริบทชุมชน เครือข่ายความรู้ในการจัดการความปลอดภัยชุมชน เป็นต้น

2. ภาครัฐควรส่งเสริมผู้ที่มีความรู้หรือความสามารถเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชน ซึ่งถือเป็นผู้นำตามธรรมชาติ และมักแสดงบทบาทเพื่อประโยชน์ของชุมชนอย่างเหมาะสมและจริงใจ เช่น จัดตั้งคณะกรรมการจัดการความมั่นคงปลอดภัยระดับชุมชน โดยมีผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้นำตามธรรมชาติ เป็นส่วนขับเคลื่อน แนะนำ กระตุ้น ชักจูง และสร้างแรงจูงใจให้กับคนในชุมชนคล้อยตามแนวคิด และสนับสนุนการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3. ภาครัฐควรกำหนดแผนงานหรือจัดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการข่าวในพื้นที่ เพราะจะสามารถสร้างกระบวนการสังเกต ตรวจสอบ สิ่งผิดปกติ ตลอดจนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดระบบความปลอดภัยของชุมชน และยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

4. ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ควรร่วมกันกำหนดแผนงานการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร โดยการนำระบบสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์มาพัฒนาประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีรูปแบบและช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผล และสามารถสร้างทักษะการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการความปลอดภัยของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่อื่นๆ
2. ควรศึกษาบทบาทและพฤติกรรมของผู้นำตามธรรมชาติในการจัดการความมั่นคงปลอดภัยของชุมชนในพื้นที่อื่นๆ
3. ควรศึกษาการสร้างประสิทธิภาพด้านการข่าวเพื่อการจัดการความปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2542). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2542). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- กิตติทัศน์ ผกาทอง. (2556). **สังคมวิทยาการเมือง**. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง.
- กীরติ ยศยิ่งยง. (2549). **การบริหารสังคม:แนวคิดและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ ก้อปปี.
- กีเราะฮ์ อาลี. (2556). **แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยภาค4ส่วนหน้า. (2558). **นโยบายการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**. สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2558, สืบค้นจาก www.southpeace.go.th
- คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2557). **แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2558 - 2560**. ยะลา : ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- คณะกรรมการประสานงานภาคประชาชนเพื่อจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2549). **สถานการณ์ชายแดนใต้: มุมมองของภาคประชาคม**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ. (2550). **ยุติไฟใต้**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะทำงานโครงการนำร่องพัฒนาระบบงานยุติธรรมชุมชน กระทรวงยุติธรรม. (2550). **กระบวนการทำงานชุมชน**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จามะรี เชียงทอง. (2549). **สังคมวิทยาการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- จักร ดิงศรัทีย. (2553). **กลยุทธ์:การสร้างและนำไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พริ้นท์.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2557). **หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. ตาก : โพรเจ็คท์ ไฟว์-ไฟว์.
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2554). **การบริหารงานพัฒนาชุมชนเชิงยุทธศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดิน ปรัชญพฤทธ์. (2551). **การบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). **การมีส่วนร่วม:แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช. (2548). **การบริหารสังคมกับโครงสร้างสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ ก้อปปี.
- ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช. (2551). **การบริหารสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเมือง**. บทความทางวิชาการจากรายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน. (2558). **บรรยายสรุปอำเภอแม่ลานประจำเดือนปี พ.ศ.2558**. ปัตตานี : ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน.
- ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน. (2558). **ศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ**. ปัตตานี : ที่ว่าการอำเภอแม่ลาน.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2556). **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- พิชามญชุ์ จิระกาญจน์. (2555). **วิธีการดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- _____. 2558. **วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**
สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2558. สืบค้นจาก
<http://www.isoc.go.th/opss/index.php/album/3-cbm/detail/62-cbm?tmpl=component>
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2543). **การบริหารสังคมศาสตร์แห่งศตวรรษเพื่อสังคมไทยและสังคมโลก**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2556). **ยุทธศาสตร์การพัฒนา: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเชิงรุก**. กรุงเทพฯ : ไทยร่มเกล้า.
- เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ และคณะ. (2553). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : ถึงทรัพย์.
- รวรรุฒิ โรมรัตน์พันธ์. (2554). **ทฤษฎีการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ (2551). **การพัฒนาเมืองและชนบทประยุกต์**. กรุงเทพฯ : โฟร์เพช.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2555). **การบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ**. กรุงเทพฯ : โฟร์เพช.
- ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). **ชุมชนในสถานการณ์ความขัดแย้ง: พลวัตและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถานีตำรวจภูธรแม่ลาน. (2558). **สถิติคดีความมั่นคง พ.ศ.2555 - 2557**. ปัตตานี.
- สภาที่ปรึกษาเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2551). **สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ยะลา : ยะลาการพิมพ์.
- สนธยา พลศรี (2550). **เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ (2549). **รัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : อรรถกมล.
- สมฤดี สกกุลประดิษฐ์. (2551). **การปรับตัวของชาวไทยพุทธในภาวะการณ์ไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส**. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2551). **การพัฒนาการจัดการความขัดแย้ง การมีส่วนร่วมและสังคมเข้มแข็ง**. กรุงเทพฯ : นิวส์ เมคเกอร์.
- สุมาลี เทพสุวรรณ. (2545). **จะเชื่อมโยงการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนของชุมชนกับการบริหาร สังคมอย่างไร**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2551). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล แซ่ก่อง. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาอำเภอเบตง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาซัน ดงนะเต็ง. (2553). ความมั่นคงของมนุษย์ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อรทัย ก๊กผล. (2554). **คู่มือ คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : ส เจริญ.
- อุทิศ ขาวเอียร. (2549). **การวางแผนกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อินสอน บัวเขียว. (2550). **สาระสำคัญการบริหารงานชุมชน**. กรุงเทพฯ : ยูโรปา เพลส.
- เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และอรอร ภูเจริญ. (2552). **ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ข้อเสนอแนะทางนโยบาย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). **การวิเคราะห์ SWOT**. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2558. สืบค้นจาก <http://www.stou.ac.th/Offices/rdec/headquarter/upload/การวิเคราะห์%20SWOT.pdf>

บุคลากรกรม

นายเจมะแฉะ เจมะ	สัมภาษณ์เมื่อ	7 ตุลาคม 2559
นายบุญอำมหัดสุกรี มุละ	สัมภาษณ์เมื่อ	7 ตุลาคม 2559
พ.ต.ต.ลอรระ เซะมิง	สัมภาษณ์เมื่อ	7 ตุลาคม 2559
นายสะมะแฉะ สาฮะ	สัมภาษณ์เมื่อ	7 ตุลาคม 2559
ร้อยตำรวจตรี วีระพงศ์ ป้อมสกุล	สัมภาษณ์เมื่อ	11 ตุลาคม 2559
ร.ต.สิทธิชัย ทวีทางกูร	สัมภาษณ์เมื่อ	11 ตุลาคม 2559
นายสำราญ คงสุข	สัมภาษณ์เมื่อ	11 ตุลาคม 2559

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
“Social Administration Strategies for Community Security in Maelan District , Pattani
Province”

.....
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง กลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยใน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี 3) เพื่อเสนอกลยุทธ์การบริหารสังคมในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จำนวน 314 คน
3. ผู้วิจัยขอรับรองว่า ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ในการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และสามารถนำไปพัฒนาเป็นกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยการนำเสนอจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อตัวของท่านแต่อย่างใด
4. แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้
  - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
  - ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยของอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ร้อยตำรวจเอก พิสิษฐ์ คำมาก

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวท่านให้มากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย   2. หญิง

2. อายุ ..... ปี

3. อาชีพ

1. นักเรียน/นักศึกษา   2. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 3. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น   4. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 5. เกษตรกร   6. รับจ้าง/ให้บริการ
 7. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา   2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 4. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 5. ปริญญาตรี/เทียบเท่า
 6. สูงกว่าปริญญาตรี

5. ภูมิลำเนาในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

1. ตำบลแม่ลาน   2. ตำบลป่าไร่   3. ตำบลม่วงเตี้ย

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน ..... ปี

7. สถานภาพสมรส

1. โสด   2. สมรส   3. หย่าร้าง/แยกกันอยู่

8. บทบาทการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน

1. ตำรวจ
 2. ทหาร
 3. สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.)
 4. ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)
 5. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยใน
อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ตามการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน ตามระดับความเป็นจริงเพียง
ช่องเดียวที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำ
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน
จังหวัดปัตตานี ตามการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการกระบวนการบริหารสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านบุคลากร					
1. มีการวางแผนอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานด้านการ รักษาความปลอดภัยชุมชนอย่างเพียงพอและ เหมาะสม					
2. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน ได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานของรัฐ					
3. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน เป็นผู้ที่มีความสมัครใจมาปฏิบัติงานการรักษาความ ปลอดภัยชุมชน					
4. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน มีความรู้ ความสามารถ สามารถปฏิบัติงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ					
5. มีการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเพื่อเป็นการ เพิ่มเติมความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความ ปลอดภัยชุมชน					
6. มีการฝึกทบทวนยุทธวิธีหรือวิธีการปฏิบัติในการ รักษาความปลอดภัยชุมชน					
7. มีค่าตอบแทน หรือสวัสดิการที่เหมาะสมแก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
8. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกมั่นใจในความปลอดภัย					

ขณะปฏิบัติงาน					
9. ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานหรือภารกิจที่กำหนด โดยไม่มีอุปสรรคหรือข้อจำกัดด้านเวลา					
10. ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานหรือภารกิจที่กำหนด โดยไม่มีอุปสรรคหรือข้อจำกัดด้านการประกอบอาชีพ					
ด้านการเงิน					
11. หน่วยงานรัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
12. ภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานรัฐได้บริจาคงบประมาณเพื่อใช้ในการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
13. มีการใช้งบประมาณส่วนบุคคลในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
14. มีการกำหนดแผนการใช้จ่ายงบประมาณในการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
15. มีการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย เพื่อใช้ในการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
16. มีงบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
17. มีการใช้จ่ายงบประมาณด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนอย่างคุ้มค่า					
18. มีการใช้จ่ายงบประมาณด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้					
ด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ					
19. หน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
20. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชนต้องจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ด้วยงบประมาณส่วนบุคคล					
21. วัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีสภาพดี สามารถใช้งานได้ตามปกติ					

รายการกระบวนการบริหารสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
22. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัย ชุมชนมีความมั่นใจในประสิทธิภาพของวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน					
23. มีการจัดทำบัญชีแจกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน					
24. มีการตรวจสอบสภาพของวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามวงรอบการ บำรุงรักษา					
25. มีการตรวจสอบสถานะของวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานว่ามีความครบถ้วน สมบูรณ์ตามบัญชีแจกจ่าย					
ด้านการบริหารจัดการ					
การวางแผน					
26. มีการประชุมกำหนดแผนการปฏิบัติงานด้าน การรักษาความปลอดภัย					
27. มีการนำข้อมูลสถานการณ์ความไม่สงบมา ปรับใช้ในการวางแผนการรักษาความปลอดภัย ชุมชน					
28. แผนงานการรักษาความปลอดภัยชุมชนมี ความเหมาะสมกับบริบทชุมชน					
29. มีการกำหนดแผนการรักษาความปลอดภัย ชุมชนโดยหน่วยงานรัฐ					
30. ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการ รักษาความปลอดภัยชุมชน					
การปฏิบัติตามแผน					
31. มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับ แผนการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
32. มีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดในพื้นที่เสี่ยงอย่าง สม่ำเสมอ					

รายการกระบวนการบริหารสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
33. การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เป็นไปตามแผนงาน การรักษาความปลอดภัยชุมชน					
34. การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด สามารถสร้างความ ปลอดภัยชุมชน และสร้างความเชื่อมั่นแก่ ประชาชน					
การตรวจสอบผลการปฏิบัติ					
35. ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัย ชุมชน ปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดอย่างถูกต้อง และต่อเนื่อง					
36. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานการรักษาความ ปลอดภัยชุมชนโดยเจ้าหน้าที่รัฐ					
37. มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบ และ ประเมินผลการปฏิบัติงานการรักษาความ ปลอดภัยชุมชน					
38. มีการตรวจสอบและประเมินผลการ ปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน					
การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ					
39. มีการประชุมหารือเพื่อทบทวนแผนการ ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยชุมชน					
40. มีการปรับปรุง แก้ไข แผนการปฏิบัติงานด้าน การรักษาความปลอดภัยชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ด้านบุคลากร

.....
.....

2. ด้านการเงิน

.....
.....

3. ด้านการบริหารจัดการ

.....
.....

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือ

.....
.....

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) ร้อยตำรวจเอก พิสิษฐ์ คำมาก
 ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Pol.Capt.Pisit Dammark
 รหัสประจำตัวประชาชน 5720220614
 วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	2551

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปี 2560

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

รองสารวัตร กองกำกับการสืบสวน 1 กองบังคับการสืบสวนสอบสวน
 ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

พิสิษฐ์ คำมากและวันพิชิต ศรีสุข, 2560, “กระบวนการบริหารสังคมเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยในอำเภอแม่ลานจังหวัดปัตตานี” ใน การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 9 ในวันพุธที่ 31 พฤษภาคม 2560. ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.